

Osakeyhtiön varojen jako ja peitelty osinko

Satu Honkanen

Opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma

2013

<p>Tekijä Satu Honkanen</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2009</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Osakeyhtiön varojen jako ja peitelty osinko</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 64 + 1</p>
<p>Ohjaaja tai ohjaajat Tarja Aho</p>	
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena on osakeyhtiön varojen jako ja peitelty osinko. Työssä tutkittiin kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla, milloin osakeyhtiön varojen jako osakkaalle muuttuu peiteltyksi osingoksi. Peitelty osinko on vero-oikeuteen liittyvä käsite ja kuuluu osana veronkierron kokonaisuuteen. Peitelystä osingosta säädetään verotusmenettelylaissa. Opinnäytetyön kohderyhmänä olivat osakeyhtiöiden yrittäjät. Opinnäytetyö toteutettiin kevään 2013 aikana.</p> <p>Työn tutkimusaineistona olivat Korkeimman hallinto-oikeuden peiteltyä osingonjakoa koskevat päätökset, joita työssä esiteltiin 27 kappaletta. Työn viitekehys muodostui laista ja vero-oikeudellisesta kirjallisuudesta. Opinnäytetyön alussa esiteltiin lyhyesti tuloverotusta ja verosuunnittelua, mikä toimi pohjana työn pääaiheelle. KHO:n ratkaisuja käsiteltiin peiteltyä osinkoa koskevissa luvuissa 4-6.</p> <p>Varojen jako voidaan katsoa peiteltyksi osingoksi tyypillisesti esimerkiksi yli- tai alihinnoittelutilanteissa. Peiteltyä osinkoa määrittäessä ongelmaksi voi usein muodostua käyvän arvon määrittäminen, sillä vertailuarvoja ei aina ole saatavilla. Peitellyn osingon veroseuraukset voivat olla tilanteittain hyvinkin ankarat, koska vaikutukset kohdistuvat sekä yhtiöön että osakkaaseen.</p> <p>Osakeyhtiö- ja verolaki ovat tavoitteiltaan erilaiset, mikä aiheuttaa haasteita varojen jakoa suunnittelevalle yrittäjälle. Varojen jako tulee tapahtua sekä osakeyhtiölain että verolain puitteissa. Opinnäytetyön tutkimustulokset osoittivat, että osingonjaon lisäksi osakeyhtiöllä on lukuisia vaihtoehtoja jakaa varoja osakeyhtiöstä ulos. Vaihtoehtoja kannattaa vertailla, sillä näin voidaan saavuttaa verotuksellisesti optimaalisin tulos.</p> <p>Koska suurin osa peiteltyä osinkoa koskevasta KHO:n ratkaisusta on jo yli 20 vuoden takaa, laki ja oikeuskäytäntö näyttäisi pysyneen melko muuttumattomina. Kuitenkin muutokset ansiotulojen ja yhteisöveron veroasteissa heijastuvat myös peitellyn osingon verovaikutuksiin. Keinotekoisia verosuunnittelun järjestelyitä tulee välttää, sillä verolaki kieltää ne. Peitellyn osingon välttämiseksi yrittäjän olisi hyvä tutustua tarkoin lakiin ja oikeuskäytäntöön.</p>	
<p>Asiasanat peitelty osinko, osakeyhtiö, osakas, varojen jako, verosuunnittelu</p>	

Degree programme in Business Administration

<p>Author or authors Satu Honkanen</p>	<p>Group or year of entry 2009</p>
<p>The title of thesis The distribution of a limited company`s assets and disguised dividend</p>	<p>Number of pages and appendices 64 + 1</p>
<p>Supervisor or supervisors Tarja Aho</p>	
<p>This study examines the distribution of a limited company`s assets, dividend and disguised dividend. The primary goal of the study was to present when the distribution of a company`s assets to a stakeholder becomes disguised dividend. The concept of disguised dividend is associated with taxation. It`s also a form of tax avoidance. Regulations of disguised dividend can be found in the taxation law. The target group of this study was entrepreneurs of a limited company. The study was executed during the spring of 2013.</p> <p>The research was based on the analysis of Supreme Administrative Court`s cases concerning disguised dividend. Therefore the research method was qualitative. The first parts of the study dealt with the basis of income taxation and tax planning and the next parts dealt with the distribution of a limited company and disguised dividend. The empirical part focused on disguised dividend in chapters four to six.</p> <p>The typical case of disguised dividend is, for example, when transaction between company and stakeholder has been over- or underpriced. When determining disguised dividend it might be problematic to define current price. The consequences of disguised dividend can be very strict because they affect both the company and the stakeholder.</p> <p>Limited Companies Act and taxation law have different purposes. This causes concern for stakeholders of a limited company when planning the distribution of a company`s assets. The results of the study showed that there are multiple ways to distribute assets besides dividend. It is useful to compare these options in order to find the best possible taxational result.</p> <p>The major part of Supreme Administrative Court`s cases are over twenty years old which seemed to mean that the law and legal praxis have stayed invariable. However, changes in taxation of earned income and corporate tax have an influence on taxation of disguised dividend. In order to avoid disguised dividend, it`s good to know legal praxis and avoid artificial arrangements.</p>	
<p>Key words disguised dividend, limited company, stakeholder, distribution of assets, tax planning</p>	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tutkimuksen tavoitteet.....	2
1.2	Tutkimusongelma ja rajaukset	3
1.3	Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu.....	4
1.4	Opinnäytetyön rakenne ja käsitteet.....	4
2	Tuloverotus ja verosuunnittelu.....	6
2.1	Tulolajit.....	6
2.2	Osinkoverouudistus vuonna 2005	7
2.3	Verosuunnittelu	8
2.4	Ansio- ja pääomatuloihin liittyvien etuuksien tavoittelu	8
2.5	Veronmaksun välttämistoimet.....	8
3	Osakeyhtiön varojen jako.....	10
3.1	Osakeyhtiöön liittyvät yleiset periaatteet.....	10
3.2	Yhtiön varojenjakotavat	11
3.2.1	Voitonjako eli osinko ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta.....	12
3.2.2	Varojen jako osakepääoman alentamisen yhteydessä	14
3.2.3	Omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen	15
3.2.4	Varojen jako yhtiön purkautuessa, sulautuessa tai jakautuessa.....	17
3.2.5	Lähipiirilainat ja osakaslainat.....	18
3.3	Laiton varojen jako	19
3.4	Osingon käsite vero-oikeudessa	20
3.5	Yhteenveto	21
4	Peitelty osinko.....	22
4.1	Peitellyn osingon määritelmä	22
4.2	Peitellyn osingon saaja	23
4.2.1	Tosiasiallisen osakkuusaseman merkitys	24
4.2.2	Tosiasiallinen osakkuusasema ja bulvaaniosakas.....	24
4.3	Peiteltyä osinkoa jakavat yhteisöt.....	26
4.3.1	Elinkeinoyhtymän kautta osakkaalle siirretty etuus	26
4.3.2	Sisar- tai tytäryhtiön kautta osakkaalle siirretty etuus	27

5	Verotusmenettely peitellyn osingon yhteydessä.....	28
5.1	Verotuksen oikaisu.....	28
5.2	Arvioverottaminen.....	29
5.3	Veroilmoituksen korjaaminen.....	30
5.4	Peitelty osinko osakkaalla.....	32
5.5	Peitelty osinko yhtiöllä.....	32
6	Peitellyn osingon jakotavat.....	34
6.1	Osakaslaina.....	34
6.1.1	Korottomuusetu.....	35
6.1.2	Liiketaloudellinen laina.....	36
6.1.3	Osakaslainan pääoma.....	37
6.1.4	Suuri kassatili.....	38
6.2	Ylihinnoittelu ja alihinnoittelu.....	38
6.2.1	Omien osakkeiden hankkiminen.....	39
6.2.2	Vuokra.....	39
6.2.3	Osake- ja kiinteistökaupat.....	41
6.3	Palkka ja muut edut.....	43
6.3.1	Osinkoverotusta vai palkkaverotusta?.....	45
6.3.2	Luontoisedut ja eläkkeet.....	45
6.3.3	Epätavalliset ja kustannuksiltaan kalliit edut.....	47
6.3.4	Tantiemi.....	48
6.4	Rahoitusjärjestelyt yhtiön ja osakkaan välillä.....	49
6.4.1	Takauspalkkio.....	49
6.4.2	Laina.....	50
7	Yhteenveto ja pohdinnat.....	52
7.1	Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä.....	56
7.2	Suosituksset ja jatkotutkimusehdotukset.....	57
7.3	Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi.....	57
	Lähteet.....	59
	Liitteet.....	65
	Liite 1. Lyhenneluettelo.....	65

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on tehty osana HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutusohjelman opintoja. Opinnäytetyön aiheena on osakeyhtiön varojen jako ja peitelty osinko. Kiinnostus aihetta kohtaan heräsi opinnäytetyöntekijän työskennellessä Verohallinnossa osakeyhtiön osakkaiden verovalvontatehtävien parissa kesällä 2012. Opinnäytetyön aiheen valitsemiseksi mahdollista ajankohtaista aihetta tiedusteltiin myös Verohallinnon prosessivastaavilta, joiden mielestä peitelty osinko oli myös hyvä vaihtoehto. Peitelty osinko liittyy verotuksen kokonaisuuteen. Opinnäytetyössä käsitellään peitellyn osingon lisäksi myös osakeyhtiön varojen jakoa, joka puolestaan liittyy yhtiöoikeuden kokonaisuuteen. Aiheissa peitelty osinko ja osakeyhtiön varojen jako on paljon liittymäkohtia toisiinsa. Siksi tässä opinnäytetyössä hyödynnetään sekä verolakia että osakeyhtiölakia.

Verosuunnittelu eli veroseuraamusten ennakointi ja verojen minimointi ovat ajankohdainen ja tärkeä osa osakeyhtiöiden sekä niiden osakkaiden toimintaa. Mitä paremmin yrityksen johto suunnittelee yrityksen tulevaisuutta, sitä parempana voidaan nähdä yrityksen toiminnan tulos. Verosuunnittelun keskeinen osa on pohtia, millä keinoin osakeyhtiö voi siirtää varojaan osakkailleen optimaalisilla verovaihtoehtoilla. Verosuunnittelu ei kuitenkaan ole tarkkaan määriteltyä ja yleiset veronkiertämiseen liittyvät säännökset ovat tulkinnanvaraisia. Näin ollen verovelvollisella saattaa olla houkutus tavoitella veron minimoinnin toimenpiteillä veroetuja, jotka eivät ole lain mukaisia. Peitelty osinko, josta säädetään verotusmenettelylain (1558/1995) 29 §:ssä, voidaan katsoa kuuluvaksi veron kiertämisen kokonaisuuteen. Itse veronkierrasta säädetään VML 28 §:ssä, mutta ennen tämän lainkohdan soveltamista tutkitaan usein, onko kyseessä peitelty osingonjako. Peiteltyllä osingolla tarkoitetaan VML 29.1 §:n mukaan rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkaansa tai tämän omaisen hyväksi osakkuusaseman perusteella tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta. Lisäksi peiteltyä osinkoa voi muodostua osakeyhtiön hankkiessa tai lunastaessa omia osakkeitaan taikka osakeyhtiön alentaessa osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa siten, että osingosta menevää veroa pyritään varojen jako tilanteessa välttämään.

Peitellyn osingon verovaikutukset voivat tilanteittain olla hyvinkin laajat, sillä ne voivat kohdistua sekä osakeyhtiöön että osakkaaseen. Näin ollen verotuksen lopputulos voi muodostua hyvinkin yllättäväksi tilanteissa, joissa osakeyhtiöiden osakkaat eivät tunne verolain sisältöä, mutta pyrkivät kuitenkin tavoittelemaan verotuksellisia etuja. Esimerkiksi peitelty osinko voi aiheuttaa merkittäviä jälkiverotuksen seurauksia, johon liittyy luonnollisesti myös veronkorotus. Peitellyn osingon havaitsemiseksi veroviranomaiset voivat seurata esimerkiksi osakeyhtiöltä osakkaalle tapahtuvia suorituksia eli käytännössä sekä osakeyhtiön verotusta että osakkaan henkilökohtaista verotusta. Usein peitelty osinko voidaan havaita esimerkiksi verotarkastuksen yhteydessä. Epämielilyttävien seurausten välttämiseksi sekä peitellyn osingon että osakeyhtiölain tunteminen on osakkaille tärkeää. Peitellyn osingon havainnollistamiseksi tässä opinnäytetyössä tullaan esittelemään Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuja. KHO:n ratkaisut toimivat hyvinä esimerkkeinä, sillä peitellyn osingon verokohtelu perustuu pitkälti oikeuskäytännön antamaan merkityssisältöön.

1.1 Tutkimuksen tavoitteet

Kyseessä on tutkimustyyppinen työ, jonka tavoitteena on selvittää, milloin osakeyhtiön varojen jako osakkaalle katsotaan peiteltyksi osingonjaoksi ja minkälainen on peitellyn osingonjaon verokohtelu. Tarkoituksena on kartoittaa, minkälaisia ovat tapaukset, joissa osakeyhtiöiden osakkaat pyrkivät siirtämään etuuksia osakeyhtiöiden kautta osakkaille minimoimalla veroseuraamukset. Opinnäytetyössä esitellään peitellyn osingonjaon tapoja analysoimalla ja tutkimalla KHO:n peiteltyä osingonjakoa koskevia oikeustapauksia mahdollisimman kattavasti. Jotta opinnäytetyöstä tulisi tarpeeksi kattava, sen tavoitteena on myös esitellä osakeyhtiön varojen jakoa ja niiden verotuksellista kohtelua. Osakeyhtiön varojen jako liittyy yhtiöoikeuteen, kun taas peitelty osinko on vero-oikeuteen liittyvä käsite. Tavoitteena on käyttää viitekehyksessä hyödyksi sekä osakeyhtiölakia että vero-oikeudellista kirjallisuutta.

Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat osakeyhtiöiden yrittäjät. Näin ollen työn tavoitteena on myös toimia apuna yrittäjille, joille osakeyhtiön varojen jako ja peitelty osinko ovat vieraita aiheita. Työssä pyritään käyttämään mahdollisimman selkokieleistä ilmaisua. Yksi työn tärkeimmistä tavoitteista on myös syventää opinnäytetyön tekijän omaa asi-

antuntajuutta silmällä pitäen mahdollisia työtehtäviä Verohallinnossa. Aiheena peitellyn osingonjaon tutkiminen on ajankohtaista, sillä se liittyy verosuunnittelun kokonaisuuteen ja on näin ollen tärkeä osa osakeyhtiön ja sen osakkaiden toimintaa. Peitellyn osingon verotuksen tutkiminen on myös tarpeellista, sillä siihen liittyvää uutta oikeuskäytäntöä syntyy jatkuvasti lisää ja aiheena peitelty osinko ja sen verotus on alituisen muutoksen alla.

1.2 Tutkimusongelma ja rajaukset

Seuraavassa esitellään opinnäytetyön tutkimusongelma pääkysymyksen ja alakysymysten muodossa. Opinnäytetyön tutkimusongelman pääkysymys on:

Milloin osakeyhtiön varojen jako katsotaan peiteltyksi osingonjaoksi?

Lisäksi tässä opinnäytetyössä pyritään löytämään vastaus seuraaviin alakysymyksiin, jotka toimivat apuna etsittäessä vastausta pääkysymykseen:

- Millä keinoin osakeyhtiö voi jakaa varojaan osakkailleen?
- Miten eri varojenjako tapoja kohdellaan verotuksessa?
- Kuka voi olla peitellyn osingon saaja tai jakaja?
- Mitä ovat peitellyn osingon jakotavat?
- Minkälainen on peitellyn osingon verokohtelu sen jakaneella yhtiöllä ja osakkaalla?

Peitellyn osingon jakajana on pääsääntöisesti osakeyhtiö, mutta jakajana voi olla esimerkiksi myös osuuskunta tai aatteellinen yhdistys. Koska peitelty osinko liittyy läheisesti osakeyhtiön ja sen osakkaiden verotukseen sekä käytännössä sitä sovelletaan harvoin muihin kuin osakeyhtiöihin, on tämä tutkimus rajattu koskemaan vain tapauksia, joissa peitellyn osingon jakajana on osakeyhtiö.

1.3 Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu

Tämä opinnäytetyö on toteutettu käyttämällä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Laadullinen tutkimusmenetelmä sopii tutkimukseen, sillä aihetta halutaan tutkia kokonaisvaltaisesti ja tutkimuksen aineisto halutaan valita tarkoituksenmukaisesti. Hirsjärven, Remekesen & Sajavaaran (2009, 164) mukaan kvalitatiivinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa, jossa aineistoa voidaan kerätä esimerkiksi analysoimalla erilaisia dokumentteja ja tekstejä. Tämä opinnäytetyö perustuu tarkoituksenmukaisesti valittuihin KHO:n peiteltyä osingonjakoa koskevien tapausten analysointiin ja tulkintaan.

Opinnäytetyön empiirinen aineisto koostuu KHO:n päätöksistä, joissa on valmiiksi ratkaistu peiteltyyn osinkoon liittyviä verotuksellisia ongelmia. KHO:n päätöksiä on etsitty www.finlex.fi -verkkosivuston kautta selaamalla ja käyttämällä hyväksi Verohallinnon peiteltyä osinkoa koskevaa koulutusmateriaalia sekä muuta verotukseen liittyvää kirjallisuutta. Opinnäytetyön viitekehys perustuu pääosin lainsäädäntöön, joista tärkeimpinä voidaan mainita osakeyhtiölaki, tuloverolaki sekä verotusta käsittelevä kirjallisuus. KHO:n ratkaisuja esittelemällä pyritään siihen, että melko vaikeaselkoisen lakitekstin sisällöstä tulisi helpommin ymmärrettävää. Lakitekstiä on usein helpompi ymmärtää, kun sitä esitellään esimerkkitapausten kautta. Tarkoituksena on myös, että tapaukset olisivat mahdollisimman selkeitä ja että peiteltyyn osingon jakotavat tulisi esitellyä mahdollisimman kattavasti.

1.4 Opinnäytetyön rakenne ja käsitteet

Opinnäytetyön rakenne vastaa perinteistä opinnäytetyön mallia. Johdannon jälkeen esitellään lyhyesti verosuunnittelua ja tuloverotusta, sillä ne toimivat pohjana työn varsinaiselle aiheelle. Tämän jälkeen työssä selvitetään osakeyhtiölain mukaisia varojenjakokeinoja. Pääpaino työn viitekehyksessä on kuitenkin peiteltyllä osingolla. Työn varsinaisen tutkimusosuus painottuu peiteltyä osinkoa koskeviin lukuihin. KHO:n ratkaisuja esitellään luvuissa neljä, viisi ja kuusi. Opinnäytetyön loppupuolella tutkimusosuutta seuraa puolestaan yhteenveto ja pohdintaosuus, jossa analysoidaan tutkimuksessa ilmenneitä ilmiöitä sekä pohditaan työn lopputuloksia.

Opinnäytetyössä käytettävistä käsitteistä on hyvä huomata, että peitelty osinko on vero-oikeuteen liittyvä käsite, joka liittyy läheisesti osakeyhtiön ja sen osakkaiden verotukseen. Verotusta ja yhtiöoikeutta säännellään laissa erikseen. Osakeyhtiölaki ei kuitenkaan tunne käsitettä peitelty osinko, vaan käsite perustuu verotus- ja oikeuskäytännön antamaan merkityssisältöön. Osakeyhtiöoikeuden puolella peitelystä osingosta vastaavasta ilmiöstä käytetään nimitystä laitton varojen jako. Osakeyhtiölain mukainen laitton jako ei siis lähtökohtaisesti ole peiteltyä osinkoa. Esimerkiksi tilanteessa, jossa varojen jaossa noudatetaan osakeyhtiölain säännöksiä, mutta käytettävissä ei ole ollutkaan riittävästi jakokelpoisia varoja, ei kyseessä ole peitelty osinko vaan siihen sovelletaan osinkoa koskevia säännöksiä. Verotuksen puolella laitton varojen jako voi kuitenkin olla peiteltyä osinkoa. Tavallisessa tapauksessa kyseessä voi olla yli- tai alihinnoittelu, esimerkiksi vastikkeetta tai poikkeavalla hinnoittelulla yhtiöstä saadut varat. Lisäksi on hyvä huomata, että käsitteillä peitelty osingonjako ja peitelty osinko tarkoitetaan käytännössä samaa asiaa.

2 Tuloverotus ja verosuunnittelu

Tuloverotuksen perustana on se, että tulovero maksetaan verovuoden aikana saadusta tulosta. Verovuosi on pääsääntöisesti kalenterivuosi, mutta esimerkiksi kirjanpitovelvollisen verovuosi on tilikausi tai ne tilikaudet, jotka ovat kalenterivuoden aikana päättyneet. Seuraavassa luvussa esitellään lyhyesti tuloverotuksen keskeinen aihe eli tulolajit sekä niiden verotus. Lisäksi esitellään vuonna 2005 voimaan tullutta verouudistusta, jonka yhteydessä tapahtunut osinkoverouudistus on vaikuttanut myös peiteltyyn osingon verokohteluun. Luvussa tarkastellaan myös laajempaa kokonaisuutta eli verosuunnittelua, jonka mahdollistaa nykyään muun muassa se, että tulolajien verotus poikkeaa toisistaan. Verosäännösten vastainen verosuunnittelu on kuitenkin laitonta, jolloin kyseessä saattaa olla esimerkiksi peitelty osinko.

2.1 Tulolajit

Luonnollisen henkilön sekä kotimaisen kuolinpesän verotettavat tulot jaetaan kahteen tulolajiin, jotka ovat ansio- ja pääomatulo. Olemassa on myös osittain tai kokonaan verovapaita tuloja, kuten osakeyhtiön jakamat osingot. Veronalaista pääomatuloa ovat tuloverolain (1535/1992) 32 §:n mukaan pääsääntöisesti omaisuuden tuotto, omaisuuden luovutuksesta saatu voitto ja muu sellainen tulo, jota varallisuuden katsotaan kerryttävän. Esimerkkeinä pääomatuloista tuloverolaissa mainitaan korkotulot, osinkotulot, vuokratulot ja voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Lisäksi pääomatuloa on jaettavan yritystulon, yhtymän osakkaan tulo-osuuden sekä porotalouden pääomatulo-osuus. Ansiotuloa on puolestaan TVL 61 §:n mukaan muu kuin TVL 32 §:ssä pääomatuloksi määritetty tulo. Ansiotuloa on muun muassa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus. (Verohallinto 2012a, 22; Verotieto Oy 2012, 9.)

Pääomatuloja verotettaessa verovelvollisen kaikki pääomatulot lasketaan yhteen ja niistä vähennetään pääomatulon hankkimisesta johtuneet menot, joita ovat korot, edellisten vuosien vähentämättä jäänyt pääomatulolajin tappio sekä mahdollisesti maatalouden tai elinkeinotoiminnan tappio. Pääomatulojen ja niistä tehtävien vähennysten ero-

tuksesta maksetaan valtioveroa verovuodesta 2012 lähtien 30 prosenttia ja 50 000 euron ylittävältä osalta 32 prosenttia. Jos vähennyksiä on enemmän kuin pääomatuloa, syntyy pääomatulolajin alijäämä, josta 30 % voidaan siirtää vähennettäväksi ansiotulojen verosta. Myös ansiotulot lasketaan yhteen ja niistä vähennetään luonnolliset vähennykset kuten tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot. Ansiotulosta maksetaan valtion progressiivisen tuloveroasteikon mukaista tuloveroa, kunnallisveroa, sairaskuutusmaksua, työttömyysvakuutusmaksua sekä työntekijän eläkemaksua. Lisäksi ansiotulosta maksavat kirkollisveroa evankelisluterilaisten sekä ortodoksisten seurakuntien jäsenet. (Verotieto Oy 2012, 9.)

2.2 Osinkoverouudistus vuonna 2005

Vuonna 2005 tapahtuneessa osinkoverouudistuksessa luovuttiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä ja siirryttiin osinkotulon osittain kahdenkertaisen verotuksen järjestelmään. Vuodesta 2012 lähtien osinkoa jakava yhtiö maksaa 24,5 yhteisöverokannan mukaisen veron voitostaan ja osingon saaja 30 prosentin pääomatuloverokannan mukaisen veron saamastaan osingosta 50 000 euroon saakka. 50 000 euron ylittävältä osalta pääomatuloveroa maksetaan 32 prosenttia. Yhteisöveron ja pääomatuloveron muodostamaa kahdenkertaista verotusta pyritään poistamaan osinkojen osittaisella verovapaudella. (Verohallinto 2012a, 233.)

Vanhassa järjestelmässä myös peiteltyyn osinkoon liittyi täysi yhtiöveron hyvitys, mikä lievensi peitellyn osingon verokohtelua saajan verotuksessa (Juusela 2004, 124). Vuoden 2005 uudistuksen myötä hyvitystä ei liitetty enää myöskään peiteltyyn osinkoon. Vuonna 2005 valtiovarainvaliokunnan mietinnössä oli täsmennetty sitä, että peitellyn osingon käsite oli otettu käyttöön nimenomaan sen vuoksi, ettei kahdenkertaista verotusta kierrettäisi muilla toimilla. Sen vuoksi myöskään ei ollut perusteltua, että peiteltyä osinkoa verotettaisiin samalla tavalla kuin avointa osinkoa. Näin ollen katsottiin, että peitellyn osingonjaon verokohtelun ollessa kokonaisuudessaan niin ankaraa, tulisi se asettaa veronalaiseksi vain osittain. Peitelty osinko säädettiin 70-prosenttisesti veronalaiseksi tuloksi. (Juusela 2004, 125.)

2.3 Verosuunnittelu

Verosuunnittelulla tarkoitetaan veroseuraamusten ennakointia ja edullisimman vaihtoehdon valintaa, joka useimmiten on verojen minimointi. Verosuunnittelulla olosuhteet ja tietyt toimenpiteet valitaan siten, että verojen määrä olisi optimaalinen. Verosuunnittelu liittyy useimmiten yritysten ja niiden omistajien verotukseen. Agressiiviseksi verosuunnitteluksi kutsutaan toimia, joilla pyritään löytämään verolaista aukkoja ja epäselvyyksiä oman verosuunnittelu hyväksi. Useimmiten verovelvolliselle voi syntyä halua välttää veronmaksua, mikäli hän ei koe verojärjestelmää oikeudenmukaiseksi. Tämä veronmaksun välttäminen voi toteutua joko lain mukaisesti tai sen vastaisesti. Verosuunnittelu on siis sallittua, kun se toteutuu verosäännösten mukaan. (Vilkkumaa 2012, 107.)

2.4 Ansio- ja pääomatuloihin liittyvien etuuksien tavoittelu

Vuonna 1993 voimaan tullut verotusjärjestelmä mahdollistaa verotuksen järjestelyt, joissa pyritään tavoittelemaan mahdollisimman lievän asteikon mukaista tulojen verotusta. Tulot on edullista verottaa joko ansio- tai pääomatuloina riippuen olosuhteista, sillä ansio- ja pääomatulojen verotusaste poikkeavat huomattavasti toisistaan. Se, että ansiotuloja verotetaan progressiivisen verotaulukon mukaan, aiheuttaa sen, että ansiotulojen verotus kohoaa pääomatuloihin verrattuna suhteellisen korkeaksi jo melko alhaisillakin tuloilla. Pääomatuloissa on siihen nähden pieni porrastus. Yleisempää ansio- ja pääomatuloihin liittyvän etuuksien tavoittelussa on pyrkiä siirtämään tuloja pääomatuloiksi. Usein suurituloisilla on intressinä saada mahdollisimman paljon tulojaan pääomaverotuksen piiriin. Verotuksessa tämän kaltaisia etuuksien tavoittelutapauksia tutkitaan VML 28 tai 29 §:n mukaisesti. VML 28 §:ssä säädetään veronkierrosta ja VML 29 §:ssä peitelystä osingosta. (Verohallinto 2012a, 637; Vilkkumaa 2012, 119.)

2.5 Veronmaksun välttämistoimet

Verovelvollinen saattaa tavoitella veronmaksun välttämistä tekemällä toimenpiteitä, jotka ovat verolainsäännösten tarkoitukselle vieraita. Verotusmenettelylaista (VML) löytyvät säännökset, joiden tarkoituksena on estää liian pitkälle meneviä veronmaksun

välttämistöimia. Säännökset ovat VML 28 § veron kiertämisestä, VML 29 § peitelystä osingosta, VML 30 § selvittämättömästä omaisuuden lisäyksestä ja VML 31 § epäterveestä siirtohinnoittelusta. Vuoteen 1998 asti veronkiertoa koskeva lain kohta oli verotuslain (482/1958) 56 § ja peiteltyä osinkoa koskeva lain kohta VerL 57 §.

On vaikeaa määrittellä, milloin hyväksyttävä verosuunnittelu muuttuu veronkiertämiseksi. VML 28 § määrittelee yleislausekkeen, joka on säädetty perusteettomien veroetujen estämiseksi ja antaa verotuksen toimittajalle mahdollisuuden oikaista yksittäisissä tapauksissa esimerkiksi sopimusoikeudellisesti päteviä sopimuksia. VML 28 § 1 momentin mukaan, jos jollekin olosuhteelle tai toimenpiteelle on annettu sellainen oikeudellinen muoto, joka ei vastaa asian varsinaista luonnetta tai tarkoitusta, on verotusta toimitettaessa meneteltävä niin, kuin asiassa olisi käytetty oikeaa muotoa. Jos kauppahinta, muu vastike tai suoritus aika on kauppa- tai muussa sopimuksessa määrätty taikka muuhun toimenpiteeseen ryhdytty ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että suoritettavasta verosta vapaututtaisiin, voidaan verotettava tulo arvioida. (Verohallinto 2012a, 626-627; Vilkkumaa 2012, 107-108.)

Veronkiertoa koskevaa lainkohtaa sovelletaan yleensä vasta toissijaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että ensin tutkitaan, onko kyseessä mahdollisesti VML 29 §:n mukainen peitelty osingonjako. Mikäli VML 29 §:ää ei voida soveltaa, tutkitaan sen jälkeen VML 28 §:n eli veronkierron lainkohdan soveltuminen. Peiteltyllä osingolla tarkoitetaan VML 29 §:n rahanarvoisen etuuden antamista osakkeenomistajalle tai tämän omaiselle osakkuusaseman perusteella. Erityisesti veronkiertoon, mutta myös peiteltyyn osinkoon liittyvät säännökset ovat tulkinnanvaraisia ja niiden merkitys täsmentyykin pitkälti niihin liittyvän oikeuskäytännön avulla. Vilkkumaa (2012, 108) mukaan esimerkiksi VML 28 §:n yleislauseketta voidaan pitää laajana, veronmaksajan kannalta epämääräisenä sekä liian suuren valtuuden antamisena pelkästään veroviranomaiselle. Sekä veronkierron että peiteltyyn osingon tapauksia epäiltäessä tulee veroviranomaisen kuulla verovelvollista. Tuolloin verovelvollinen saa mahdollisuuden antaa selvityksen esimerkiksi siitä, ettei toimenpiteeseen ole ryhdytty verosta vapautumisen tarkoituksessa. (Verohallinto 2012a, 627; Vilkkumaa 2012, 108-111.)

3 Osakeyhtiön varojen jako

Osakeyhtiölaissa (624/2006) määritellään, mitä varoja osakeyhtiöstä voidaan jakaa, miten jaon tulee tapahtua sekä mitkä ovat laittoman varojenjaon seuraukset. Tässä luvussa tarkastellaan osakeyhtiön varojen jakoa sekä laitonta varojen jakoa OYL:n säädösten näkökulmasta. Luvun alussa esitellään yleisiä osakeyhtiöön ja varojen jakoon liittyviä periaatteita. Tämän jälkeen esitellään OYL:n mukaiset varojenjakotavat. Varojenjakotapojen esittelyn yhteydessä kerrotaan myös minkälaisia veroseuraamuksia varojenjakotavoista voi muodostua sekä pohditaan mahdollista yhteyttä peiteltyyn osinkoon.

3.1 Osakeyhtiöön liittyvät yleiset periaatteet

Osakeyhtiö on osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö, joka syntyy rekisteröimällä ja, jonka toiminnan keskeiset periaatteet on säädetty OYL:ssa. Osakeyhtiölle on ominaista, että osakeyhtiön osakkaat eivät vastaa henkilökohtaisesti yhtiön veloista, vaan osakkeenomistajan taloudellinen vastuu rajoittuu hänen sijoittamansa osakepääoman määrään. Osakkeenomistajan taloudellisen vastuun voidaan näin ollen sanoa olevan rajattu. Lisäksi osakkeenomistaja on ylin vallan käyttäjä osakeyhtiössä. Näiden seikkojen vuoksi vastapainona rajoitetulle vastuulle ja ylimmälle vallalle OYL säätelee sitä, kuinka osakkeenomistaja voi saada varoja yhtiöstä. (Airaksinen, Pulkkinen & Rasinaho 2007b, 3; Tomperi 2009, 73.)

Yksi osakeyhtiön toiminnan keskeisistä periaatteista on voitontuottamistarkoitus. Osakeyhtiön toiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Voiton tuottaminen voi tapahtua jakamalla osinkoa tai pyrkimällä mahdollisimman korkeaan osakkeen arvoon. Lisäksi OYL:n mukaisia keskeisiä osakeyhtiön toiminnan periaatteita ovat pääoman pysyvyys, enemmistöperiaate, yhdenvertaisuus, johdon huolellisuus - ja lojaliteettivelvollisuus sekä tahdonvaltaisuus. (Tomperi 2009, 74.)

3.2 Yhtiön varojenjakotavat

Pääsääntönä varojen jakamiselle on se, että osakeyhtiö voi jakaa varojaan vain sen verran kuin yhtiö on tuottanut voittoa tilikaudelta tai aikaisempien tilikausien aikana. Tuotta voittomäärää voidaan pitää osakeomistajan omina euroina, jotka hän saa korvauksena sijoituksen antamisesta. Lisäksi velkojien turvaksi on säädetty, että osakkeenomistaja ei voi palauttaa itselleen osakeyhtiöön sijoittamaansa sidotun pääoman määrää muuten kuin vaikeutetulla menettelyllä. OYL:ssa varojen jakamiseen liittyvien säännösten tarkoituksena on estää ei-toivottu varojen jakaminen. Esimerkiksi osakeyhtiön sopimus-kumppaneiden oikeuksia ja etuuksia loukkaava varojen jakoa voidaan pitää ei-toivottuna. Lähtökohtana varojen jakamiselle voidaan pitää sitä, että osakeyhtiön sopimus-kumppanit, kuten asiakkaat, tavarantoimittajat, työntekijät ja yhteiskunta saavat omansa varoista, ennen kuin osakkeenomistaja voi saada varoja yhtiöstä. Tärkeää on myös osakkaiden yhdenvertaisen kohtelun varmistaminen. (Vilkkumaa 2012, 65.)

OYL:n 13 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan osakeyhtiö voi jakaa varojaan osakkeenomistajille seuraavilla tavoilla:

- Voitonjakona eli osinkona ja varojen jakamisena vapaan oman pääoman rahastosta.
- Varojen jakona osakepääoman, ylikurssirahaston tai vararahaston alentamisen yhteydessä.
- Varojen jakona yhtiön purkautuessa, sulautuessa tai jakautuessa.
- Omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla.

Yhteistä kaikille aikaisemmin mainituille varojenjakotavoille on yhtiön maksukykyisyyden vaatimus. Maksukykyä arvioitaessa tulee ottaa huomioon esimerkiksi tulevaisuudessa erääntyvät velat sekä niiden suhde yhtiön rahoitusmahdollisuuksiin. Yleensä maksukyvyllä tarkoitetaan sitä, että yhtiöllä on mahdollisuus selvitä tulevista ja olevista veloista. Mikäli tiedetään yhtiön olevan maksukyvytön tai että mahdollinen jako aiheuttaisi sen, varoja ei saa jakaa. Käytännössä maksukykyisyydesti tulisi suorittaa kaikissa varojen jakamistilanteissa. Maksukykyisyyden selvittämiseksi voidaan tehdä esimerkiksi kassavirtaselvitys, kassabudjetti tai käyttää hyväksi tilinpäätösanalyysin tunnuslukuja

kuten quick-ratio tai current ratio. Vastuu maksukykyisyyden arvioinnista on osakeyhtiön hallituksella. (Tomperi 2009, 86; Vilkkumaa 2012, 69-70.)

OYL ei määrittele sitä, missä muodossa varoja voidaan jakaa yhtiöstä, mutta tyypillisimmin kyse on rahasta. Varojen jakoa on mahdollista toteuttaa esimerkiksi myös toisen yhtiön osakkeilla, arvopapereilla tai vaikka sähköinä. Mikäli varojen jako toteutetaan käyttämällä muuta omaisuutta, nousee esille kysymys siitä, miten jaettava omaisuus tulisi arvostaa. Tuolloin tulee kiinnittää huomiota osakkeenomistajien yhdenvertaisuuteen ja siihen, että kaikki osakkaat saavat samanarvoisen omaisuuden huomioiden kunkin osakkaan osakeomistuksen määrä. Mikäli kaikki omistajat hyväksyvät muun omaisuuden kuin rahan jaon, jakoa voidaan pitää pätevänä. Mikäli jako toteutetaan muulla kuin rahalla, tulee huomioida omaisuuden arvointi euroissa. Lähtökohtana muun omaisuuden arvostamisessa on käyvät arvot. Kun muuta omaisuutta kuin rahaa käytetään varojen jakamisessa, voi helposti syntyä verotuksellisia seurauksia myös varainsiirto- ja arvonnlisäverotuksessa. (Airaksinen 2007b, 10-12; Vilkkumaa 2012, 68.)

3.2.1 Voitonjako eli osinko ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta

Osingon ja muun vapaan pääoman jakamisesta säädetään OYL:n 13 luvun 5 ja 6 §:ssä. Vapaata omaa pääomaa ovat tilikauden ja aikaisempien tilikausien voittovarot sekä sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkityt varat. Osinkona yhtiö voi jakaa vain kertyneitä voittoja. Mikäli kyse on varojen jakamisesta esimerkiksi oman pääoman rahastosta, on kyseessä muu varojen jako. Yhtiön tehdessä varojenjakopäätöstä, sen on päätettävä, kuinka paljon varoja jaetaan sekä siitä, onko kyseessä osingon jakaminen kertyneistä voittovaroista vai muu varojen jako esimerkiksi sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta. Osingon jakamisesta päätetään yhtiökokouksessa. Osingon jaon tulee perustua viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen. (Airaksinen ym. 2007b, 12; Tomperi 2009, 86-88.)

Osinkojen tuloverotuksesta säädetään TVL 33a-d §:issä sekä elinkeinoverolain (360/1968) 6a §:ssä. Luonnollisen henkilön saadessa osinkoa julkisesti noteeratusta yhtiöstä 70 prosenttia katsotaan pääomatuloksi loppuosan ollessa verovapaata. Pää-

omatuloista maksetaan vuodesta 2012 alkaen pääomatuloveroa 30 prosenttia ja yli 50 000 euron pääomatuloista 32 prosenttia. Luonnollisen henkilön listaamattomasta yhtiöstä saatu osinko jaetaan pääomatulo-osinkoon ja ansiotulo-osinkoon. Pääomatulo-osinkoa on yhdeksän prosentin vuotuinen tuotto osingonsaajan omistamien osakkeiden matemaattiselle arvolle. Osakkeen matemaattinen arvo lasketaan yhtiön verovuotta edeltävän vuoden nettovarallisuuden mukaan. TVL 33b §:n mukaan mikäli yhtiön osakas on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona yhtiön varoihin kuuluvaa asuntoa, vähennetään asunnon arvo hänen osakkeiden matemaattisesta arvosta. Lisäksi matemaattisesta arvosta voidaan vähentää osakeyhtiön osakkaan ja hänen perheenjäsenensä ottama, yhtiön varoihin kuuluva rahalaina, mikäli osakas yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista tai heillä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Mahdollinen asunnonarvon tai rahalainan vähennys matemaattisesta arvosta pienentää osakkaan osakkeiden nettovarallisuuden määrää ja vaikuttaa tätä kautta mahdollisesti verovapaisten osinkojen määrään. Osingon saajan verovuonna listaamattomista yhtiöistä saamiin pääomatulo-osinkojen yhteismäärästä on 60 000 euroa verovapaata tuloa. Tästä ylimenevästä osuudesta 70 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. Yhteisöjen saamat osingot ovat pääosin verovapaita. Poikkeuksia tästä säännöstä ovat EU:n ulkopuolelta saadut osingot, sijoitusomaisuusosingot, listaamattoman yhtiön listatusta yhtiöstä saadut osingot ja REIT- laissa tarkoitettut osingot. (Verohallinto 2012b; Verohallinto 2012c.)

OYL 8 luvun 2 §:ssä säädetään, että sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon merkitään se osa osakkeiden merkintähinnasta, jota perustamissopimuksen tai osakeantipäätöksen mukaan ei merkitä osakepääomaan ja jota ei kirjanpitolain mukaan merkitä vieraaseen pääomaan, sekä sellainen muu oman pääoman sijoitus, jota ei merkitä muuhun rahastoon. Rahastoon merkitään myös se määrä, jolla osakepääomaa alennetaan ja jota ei käytetä tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen. Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta jaettavien varojen verotuksesta ei ole verosäännöksiä. Verohallinnon (2007) antaman ohjeen mukaan yhtiön tulee jakaessaan varoja oman pääoman rahastosta selvittää, onko kyseessä voittovarojen jakaminen vai pääoman palauttaminen. Mikäli kyseessä on varat, jotka ovat alun perin syntyneet osakkeenomistajien tai muiden kuin osakkeenomistajien tekemien pääomansijoitusten myötä, tulee varojen jakamista Vero-

hallinnon mukaan käsitellä pääomanpalautuksena. Pääomanpalautuksen verotus toteutuu luovutusvoittoverosäännösten mukaan. Mikäli ei pystytä riittävän luotettavasti selvittämään, että sijoitetun vapaan oman pääoman rahastosta jaetut varat ovat luonteeltaan pääomanpalautusta, sovelletaan varojen jakoon osinkoverotusta koskevia säännöksiä. Sijoitetun vapaan oman pääoman verotuskohtelu toteutuu siis luovutusvoittoverotusta koskevien säädösten tai osinkojen verotusta koskevan säädösten mukaan. Mikäli luovutusvoittoverosäädöksiä sovelletaan muuta vapaata pääomaa jaettaessa, tulee huomioida myös VML 29 §:n soveltuminen. (Airaksinen ym. 2007b, 7-8; Verohallinto 2007.)

3.2.2 Varojen jako osakepääoman alentamisen yhteydessä

Varojen jakamisesta osakepääomaa alentamalla säädetään OYL:n 14 luvussa. Osakepääoman alentamisesta päättää myös yhtiökokous. Osakepääoma voidaan päättää käyttää esimerkiksi sellaisen tappion kattamiseen, johon vapaa oma pääoma ei riitä. Lisäksi yhtiökokous voi päättää osakepääoman jakamisesta osakkeenomistajille tai osakepääomaa voidaan alentaa siirtämällä varoja vapaan oman pääoman rahastoon. Osakepääoman alentamista edeltää niin sanottu velkojien suojaamenettely, mikäli kysymyksessä on osakepääoman alentaminen, eikä kysymyksessä ole tappion kattaminen. Velkojien suojaamenettelyssä edellytetään, että osakepääoman alentamispäätös rekisteröidään. Rekisteröinnin yhteydessä velkojilla on mahdollisuus vastustaa osakepääoman alentamista tekemällä ilmoituksen rekisteriviranomaiselle. Lisäksi yhtiön tulee lähettää velkojille ilmoitus asiasta. Mikäli velkojat eivät ole vastustaneet alentamista tai velkojat ovat saaneet maksun taikka vakuuden saatavastaan, osakepääoman alentaminen voidaan rekisteröidä. Myös ylikurssi- ja vararahastoja voidaan samoja periaatteita noudattaen esimerkiksi muuttaa sijoitetuksi vapaaksi omaksi pääomaksi. (Tomperi 2009, 89-90.)

Yleissäännön mukaan osakepääoman alentaminen siten, että varoja jaetaan osakkeenomistajille, verotetaan luovutusvoittoa koskevien verotussäädösten mukaan, sillä se rinnastuu osakkeiden luovutukseen. Luovutusvoitosta maksetaan 30 tai 32 prosentin suuruinen pääomatulovero. Osakkeenomistaja saa kuitenkin vähentää alentamismäärää vastaavan osan osakkeiden hankintamenona, mikä pienentää luonnollisesti luovutusvoiton määrää. Näin ollen osakepääoman alentamisesta ei synny välttämättä luovutusvoit-

toa, mikäli osakkeiden hankintameno on vähintään yhtä suuri kuin osakkeenomistajan saama alentamismäärä. On kuitenkin mahdollista, että osakepääoman alentamista voidaan käyttää vaihtoehtona osingonjaolle tilanteissa, joissa luovutusvoittoverotus olisi osakkeenomistajalle edullisempaa. Tällöin esille tulee myös huomattava peitelty osingonjaon mahdollisuus. Siksi VML 29 §:n 2 momentissa mainitaankin, että peiteltyä osinkoa ovat osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa alentamalla osingosta menevän veron välttämiseksi jaetut varat. Usein osakepääoman alentaminen saattaa muodostaa osan kokonaisuudesta, jonka tarkoituksena on välttää osingosta menevää veroa eli VML 29 §:n 2 momentin mukainen peitelty osinko. Mikäli osakepääoman alentamiselle on olemassa selkeä liiketaloudellinen peruste esimerkiksi yhtiön toiminnan pienentyminen tai pääomatarpeen vähentyminen, on peitelty osingon muodostumisen riski luonnollisesti pienempi. (Airaksinen ym. 2007b, 58-60.)

3.2.3 Omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen

Omien osakkeiden hankkimisesta ja lunastamisesta säädetään OYL:n 15 luvussa. Omien osakkeiden hankkimisesta tai siitä, että osakkeenomistajan on luovutettava osakkeita yhtiölle joko vastikkeetta tai vastiketta vastaan voi päättää yhtiökokous. Omien osakkeiden hankkimisella tarkoitetaan sitä, että yhtiö tarjoutuu vapaaehtoisesti ostamaan omia osakkeitaan osakkeenomistajilta. Lunastamisella puolestaan sitä, että yhtiö ottaa osakkeet itselleen pakolla osakkeenomistajien suostumusta kysymättä. Osakkeiden hankkimiseen ja lunastamiseen voi käyttää vapaata omaa pääomaa. Velkojiensuojamennettelyä noudattamalla voidaan jakoon käyttää myös osakepääomaa, ylikurssirahastoa ja vararahastoa. Jakokelvottomia rahastoja ovat arvonorotusrahalisto tai käyvän arvon rahasto. (Tomperi 2009, 92-93.)

Käytännössä yleisin menettely on omien osakkeiden hankkiminen, jolla pyritään varojen jakamiseen osakkeenomistajille. Omien osakkeiden ostamisen taustalla voi olla esimerkiksi verotuksellisten etujen tavoittelu, sillä se voi olla osakkeenomistajille ja yhtiölle osinkoa edullisempi tapa jakaa varoja. (Airaksinen ym. 2007b, 75-76.) Seuraavassa esimerkissä vertaillaan osingon jakamisen ja omien osakkeiden hankkimisen verovaikutuksia.

Kyseessä on osakeyhtiön omistaja, joka aikoo siirtää omistamansa yhtiön osakkeet tyttärelleen sukupolvenvaihdostarkoituksessa. Tätä varten Oy:n omistaja haluaa, että osakeyhtiön ostohinta oli sopivan alhainen tyttärelle myytäessä. Jotta ostohinta saataisiin alhaisemmaksi, tulisi osakeyhtiön vähentää ylimääräisiä varoja taseestaan. Lähtökohtana esimerkissä on, että yhtiön omistaja eli äiti on omistanut yhtiön osakkeet noin 14 vuoden ajan. Osakkeiden tilinpäätöksen mukainen matemaattinen arvo on 620 000 euroa, jota voidaan pitää yhtiön osakkeiden käypänä hintana. Jakokelpoisia varoja yhtiöllä 600 000 euroa. Vaihtoehtona on siis jakaa varoja joko osinkoina tai ostaa yhtiön omia osakkeita. Seuraavassa taulukossa vertaillaan vaihtoehtoja, joissa yhtiö ostaa omat osakkeensa käypään hintaan tai jakaa varat yhtiöstä osinkona.

Taulukko 1. Verotuksen muodostuminen osingonjaon ja omien osakkeiden ostamisen tilanteissa (Vilkkumaata (2012, 162) mukaellen.)

	Osinko €	Omien osakkeiden ostaminen €
Saatu euromäärä	600 000	620 000
Verovapaa pääomatulo-osinko $9\% * 620\ 000$	55 800	
Verotettava ansiotulo $70\% * (600\ 000 - 55\ 800)$	380 940	
Hankintameno-olettama $40\% * 620\ 000$		248 000
Verotettava pääomatulo $(620\ 000 - 248\ 000)$		372 000

Mikäli yhtiö jakaa osinkoa, ansiotuloveron määräksi muodostuu 2013 progressiivisen ansiotuloveroasteikon mukaan ainakin 184 105 euroa ($18\ 718,75 + 31,75\% * 280\ 940 + 20\% * 380\ 940$). Ansiotuloveron määrää laskettaessa veron määrä 100 000 euron alarajan kohdalla on 18 718,75 euroa sekä ylimenevältä osalta 31,75 prosenttia eli 89 198,45 euroa. Kunnallis- ja kirkollisveron sekä sairausvakuutusmaksun määräksi arvioitiin 20 prosenttia eli 76 188 euroa. (Nordisk eTax 2013.)

Jos yhtiö ostaa kyseiset osakkeet, pääomatuloveroa tulee maksettavaksi vuoden 2013 pääomatuloverokannan mukaan noin 118 040 euroa ($50\ 000 * 30\% + 322\ 000 * 32\%$). Laskelmassa käytettiin 40 prosentin hankintameno-olettamaa, koska osakkeet oli omistettu yli 10 vuotta. Yhtiön ostaessa omat osakkeensa, on tässä tilanteessa verosäästö huomattava. (Nordisk e Tax 2013.)

Lisäksi esimerkiksi ulkomaisille osakkeenomistajille voi olla edullisempaa saada varoja yhtiöstä hankkimalla omia osakkeita. Osakeyhtiö saattaa myös pyrkiä ostoilla tukemaan yhtiön osakkeen kurssia, mutta OYL:n mukaan tätä ei ole pidetty hyväksyttävänä tarkoituksena. Toisaalta omien osakkeiden hankkiminen voidaan myös nähdä rahoitusoperaationa. (Airaksinen ym. 2007b, 75-76.)

Verolainsäädännössä ei ole erityissäännöksiä, jotka koskisivat omien osakkeiden hankkimista tai lunastamista, mutta niiden osalta verotuskäytännön voidaan sanoa olevan vakiintunut. Sekä osakkeiden hankkiminen että lunastaminen katsotaan verotuksessa osakkeenomistajalle osakkeen luovutukseksi, ja näin ollen siihen sovelletaan luovutusvoittoverosäännöksiä. Tilanne on verotuksen kannalta sama, kuin osakkeenomistajan myisi osakkeensa ulkopuoliselle taholle. Luovutusvoitosta maksetaan siis pääomaverokannan mukainen vero. Verotettava luovutusvoitto lasketaan siten, että luovutushinnasta vähennetään osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoinen hankintameno ja voiton hankkimisesta johtuvien menojen yhteismäärä. Vaikka omien osakkeiden hankkiminen verotetaan pääsääntöisesti luovutusvoittoverosäännösten mukaan, voi tilanteessa kuitenkin muodostua myös peiteltyä osinkoa. VML 29 § saattaa tulla sovellettavaksi esimerkiksi, jos omia osakkeita hankittaessa osakkeiden hinta ei ole ollut käypä hinta. Yhtiön hankkiessa tai lunastaessa omia osakkeitaan tulee sen myös maksaa varainsiirtoveroa. (Airaksinen ym. 2007b, 78-79.) Omien osakkeiden hankkimisen suhdetta peiteltyyn osinkoon tarkastellaan tarkemmin luvussa 6.2.1.

3.2.4 Varojen jako yhtiön purkautuessa, sulautuessa tai jakautuessa

Varojen jaosta yhtiön purkamisen ja rekisteristä poistamisen yhteydessä säädetään OYL:n 20 luvussa. Tämä tarkoittaa siis yhtiön toiminnan loppumista, jota edeltää yhtiön asettaminen selvitystilaan. Useimmiten menetellään siten, että yhtiön purkautuessa maksetaan ensin yhtiön velat ja sitten jäljelle jäävä omaisuus jaetaan osakkeenomistajille. Käytännössä yhtiöt purkautuvat usein sulautumisen, jakautumisen tai konkurssin kautta, jolloin edellytetään myös velkojainsuojasäännösten noudattamista. (Airaksinen ym. 2007b, 439.)

Verotuksessa purkautuneen yhtiön omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan omaisuuden todennäköinen luovutushinta eli käypä arvo. Yhtiölle tulee maksettavaksi veroa omaisuuden käyvän arvon ja verotuksessa vähennyskelpoisen hankintamenon erotuksesta. Purkautuvan yhtiön osakkaalla tilanne on sama kuin osakkeen luovutus jako-osuutta vastaan. Mikäli jako-osuuden arvo ylittää osakkeiden verotuksessa vähennyskelpoisen hankintamenon, syntyy yleensä veronalaista luovutusvoittoa. (Airaksinen ym. 2007b, 442-443.)

3.2.5 Lähipiirilainat ja osakslainat

OYL:ssa mainittujen varojenjakotapojen lisäksi voidaan varojenjakotapana mainita lähipiirilainat. OYL:ssa ei ole erityisiä säännöksiä lähipiirille annetuista lainoista tai vakuuksista, vaan niiden antamiseen sovelletaan yleisiä osakeyhtiöoikeudellisia periaatteita. Lainan tai vakuuden antamisen tulee siis olla yhtiön edun mukaista, eikä sen antaminen saa loukata osakkeenomistajien yhdenvertaisuutta tai velkojien asemaa. Esimerkiksi kokonaan korotta annettua lainaa voidaan pitää myös laittomana jakona. (Airaksinen, Pulkkinen & Rasinaho 2007a, 444.)

Osakeyhtiön osakkaalle antamaa lainaa kutsutaan osakslainaksi. Osakslainan verotuskohtelusta säädetään TVL 53a §:ssä. Sen mukaan luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa on osakeyhtiöstä verovuonna saadusta rahalainasta verovuoden päättyessä maksamatta oleva määrä. Osakslaina voi muodostua osakkaalle veronalaiseksi pääomatuloksi, jos lainansaaja tai hänen perheenjäsenensä tai he yhdessä omistavat vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista tai heillä on vastaava osuus yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Osakslaina voidaan verottaa pääomatulona myös ei-osakkaalla eli osakkaan perheenjäsenellä, joka on saanut yhtiöstä lainan ja hänen perheenjäsenensä omistavat vähintään 10 prosenttia yhtiön osakkeista. TVL 53c §:n mukaan takaisin maksetun osakslainan lyhennyksen määrä on puolestaan vähennyskelpoinen meno lainansaajan verotuksessa, mikäli maksu suoritetaan viimeistään viidentenä verovuonna lainan nostamisvuoden jälkeen. Verotuksen kiertäminen saattaa tulla kyseeseen tilanteessa, jossa osakkeenomistaja nostaa osakslainaa ja maksaa sen säännönmukaisesti pois aina ennen vuoden vaihdetta ja nostaa seuraavan vuoden alussa uuden osakslainan. (Myrsky & Rabinä 2010, 112-114.)

Osakslaina säädettiin veronalaiseksi vuonna 1998. Tämä johtui pääosin siitä, että yleiseksi käytännöksi oli muodostunut käytäntö, jossa lainaa ei maksettu takaisin. Lainan määrä kuitenkin nousi vuodesta toiseen. (Myrsky & Räbinä 2010, 112-114.) Verotuksen osalta pääomatuloksi luettava osakslaina on kahdenkertaisen verotuksen kohteena, sillä osakslainoihin käytetään usein kertaalleen osakeyhtiössä verotettujen voittojen tuottamia varoja. Näistä varoista osakeyhtiö maksaa tuloveron 24,5 %, jonka lisäksi osakas maksaa pääomatulona verotettavasta osakslainasta pääomatuloverokannan mukaisen veron 30% tai 32%. Kuten aikaisemmin mainittiin, osakkaalla on mahdollisuus vähentää verotuksessaan takaisin maksamansa osakslainan määrä, ja näin ollen myös kahdenkertainen verotus lievenee. Mikäli osakas ei maksa lainaa takaisin määräajassa, osakslainaan kohdistuu kahdenkertainen verotus. (Vilkkumaa 2012, 166.) Osakslainan ja peitellyn osingon suhdetta tarkastellaan myöhemmin luvussa 6.1.

3.3 Laiton varojen jako

OYL:n keskeisenä periaatteena voidaan pitää sidotun pääoman pysyvyyttä. Osakeyhtiö voi jakaa varojaan ainoastaan OYL:n mukaisesti. Mikäli osakeyhtiön varoja jaetaan muilla kuin laissa määritellyillä tavoilla, kyseessä on laitton varojen jako. Laittomana varojenjako tilanteena voidaan pitää esimerkiksi tilannetta, jossa yhtiön ja osakkeenomistajan välinen oikeustoimi hinnoitellaan markkinaehtoisesta hinnoittelusta poikkeavalla tavalla ja jonka seurauksena yhtiön varojen katsotaan vähentyvän. (Vilkkumaa 2012, 92.) Laitonta jakoa voi olla myös niin sanottu peitelty jako, jossa yhtiön varoja siirretään osakkeenomistajille muulla tavoin kuin osakeyhtiölaissa tarkoitetun voitonjaon muodossa (Airaksinen ym. 2007b, 29). Vilkkumaan (2012, 93) mukaan laittomana varojen jakona voidaan pitää esimerkiksi seuraavia tilanteita:

- Yhtiö ostaa osakkeenomistajalta tuotteen ylihinnalla.
- Yhtiö maksaa osakkeenomistajalle ylisuurta palkkaa.
- Yhtiö maksaa ylikorkoa tai perii alikorkoa yhtiön ja osakkeenomistajan väliselle lainalle.
- Varojen jakaminen perustuu virheelliseen tilinpäätökseen.
- Osinkoa jaetaan enemmän kuin osakeyhtiön tilinpäätöksen mukaan on jakokelpoisia varoja.

Edellä mainitut tilanteet eivät välttämättä aiheuta yhtiöoikeudellisia seuraamuksia, mikäli osakkeenomistajien yhdenvertaisuutta ei loukata ja jako tapahtuu vapaan oman pääoman puitteissa. Ne voivat kuitenkin aiheuttaa verotuksellisia riskejä ja esimerkiksi peiteltyyn osingon muodostuminen on mahdollinen (Airaksinen ym. 2007b, 29). Yhtiöoikeudellisesti olennaista laitonta varojenjako arvioitaessa on se, onko varojen jaolle ollut olemassa liiketaloudellinen peruste. Olennaista ei ole se, onko liiketoimi jälkikäteen osoittautunut tappiolliseksi, vaan se, onko toimenpiteen tarkoitus ollut liiketaloudellinen. (Tomperi 2009, 86.)

Merkittävin laittoman varojenjaon seuraus on velvollisuus palauttaa saadut varat korkoineen osakeyhtiölle. Tämä velvollisuus koskee kaikkia varoja saaneita tahoja, ei ainoastaan osakkeenomistajia. Varojen palauttamisvelvollisuutta rajoittaa niin sanottu vilpittömän mielen suoja. Mikäli laittomasti jaettujen varojen saaja ei tiennyt eikä olisi pitänyt tietää kyse olevan laittomasta jaosta, ei hänellä ole palautusvelvollisuutta. Lisäksi laittomasta jaosta voi syntyä vahingonkorvausvastuu sekä OYL 25 §:n mukaiset osakeyhtiörikoksen seuraukset. Osakeyhtiörikoksen seurauksena voi olla joko sakko tai enintään yksi vuosi vankeutta. Seurauksena laittomasta jaosta voi olla myös rikosoikeudellinen vastuu, mikäli kyseessä törkeä tapaus. (Vilkkumaa 2012, 92-96.)

3.4 Osingon käsite vero-oikeudessa

OYL tai muu yhtiölainsäädäntö ei määrittele osingon käsitettä, mutta vakiintuneen käytännön mukaan osinko tarkoittaa yhtiöoikeudellisesti yhtiökokouksen päätökseen perustuvaa sekä voitonjakokelpoisten varojen puitteissa tapahtuvaa voitonjakoa. Verotuksen puolella on tärkeää myös erotella osingonjako muusta varojen jaosta, sillä osingonjaon verokohtelu poikkeaa muiden varojenjako tapojen verokohtelusta. Myöskään verolainsäädäntö ei määrittele varsinaisesti osingon käsitettä, vaan osingon käsite perustuu verotus- ja oikeuskäytännön antamaan sisältöön. Osinkona pidetään verotuksessa vain yhtiöoikeudellisesti voitonjakona jaettuja varoja. Vaikka muu jako tapahtuisikin voitonjakokelpoisista varoista, sitä ei pidetä verotuksessa osingonjakona. Verotuksessa osingonjakona ei esimerkiksi pidetä omia osakkeita hankkimalla jaettuja varoja. Peitellyssä osingon jaossa, johon palataan myöhemmin tässä raportissa, ei noudateta OYL:n voitonjakoa koskevia muotomääräyksiä. Tärkeää on huomata, että peiteltyä osinkoa ei ve-

rotuksessakaan pidetä osinkona. Tästä muotovirheestä huolimatta peitellyn osingonjaon veroseuraamukset ovat osittain samanlaisia kuin avoimen osingonjaon. (Juusela 2004, 43-44.)

3.5 Yhteenveto

Osakeyhtiön varojen jakamisen perustana ovat osakeyhtiön yleiset toimintaperiaatteet kuten esimerkiksi voitontuottamistarkoitus ja pääoman pysyvyys. Koska osakkeenomistaja on osakeyhtiön ylin vallankäyttäjä ja hänen taloudellinen vastuunsa on rajattu, kohdistuu vallan rajoittaminen erityisesti siihen, kuinka varoja voidaan jakaa ulos osakeyhtiöstä. Mikäli varoja jaetaan muuten kuin OYL:n mukaan, on se laitonta varojen jakoa. OYL:n mukainen varojen jako voi myös muodostua verotuksessa peiteltyksi osingoksi, mikäli se tehdään osingonjaon muotovaatimukset sivuuttaen. Peitellyn osingon riski on siis pääsääntöisesti olemassa aina, kun osakeyhtiöstä jaetaan ulos varoja.

Yleisin osakkeenomistajan käytössä oleva varojenjako tapa lienee osingon jakaminen, mutta on hyvä muistaa, että varoja voidaan jakaa muutenkin kuin perinteisenä osingonjakona. Joskus se voi olla jopa verotuksen näkökulmasta edullisempää. Vaihtoehtojen vertailu on siis suotavaa. Esimerkiksi omien osakkeiden hankkiminen voi muodostua verotuksellisesti edullisemmaksi varojenjakovaihtoehdoksi verrattuna avoimeen osingonjakoon kuten luvun 3.2.3 esimerkissä esitettiin. Tämä johtuu siitä, että pääoma- sekä ansiotuloja verotetaan eritavalla. Pääsääntöisesti OYL:n mukaisissa varojenjaketavoissa verotukselliset seuraamukset toteutuvat luovutusvoitto- tai osinkoverosäädösten mukaisesti.

4 Peitelty osinko

Peitelty osinko kuuluu veronmaksun välttämistoimien kokonaisuuteen, joista yleiset säännökset löytyvät VML:sta. Arvioitaessa, onko osakeyhtiön varojen jako tapahtunut verolain sallimissa rajoissa, tutkitaan ensin peitellyn osingon soveltuminen ja vasta sen jälkeen mahdollisen veronkierron lainkohdan soveltuminen. Luvussa kolme tarkasteltiin osakeyhtiön varojen jakoa OYL:n näkökulmasta sekä pohdittiin OYL:n mukaisen varojen jaon yhteyttä peiteltyyn osinkoon. Tämän luvun pääpaino on pohtia peiteltyä osinkoa verolain näkökulmasta. Luvussa esitellään peitellyn osingon määritelmää sekä tarkennetaan, kuka voi olla peitellyn osingon jakajana tai saajana. Perustana tällä luvulle toimii VML 29 §. Lisäksi säädöksiä todentamaan esitellään muutamia peitellyn osingon määritelmään liittyviä KHO:n ratkaisuja.

4.1 Peitellyn osingon määritelmä

VML 29 §:n 1 momentin mukaan peiteltyllä osingolla tarkoitetaan rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkaansa tai tämän omaisen hyväksi osakkuusaseman perusteella tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta. Lisäksi verotusmenettelylain 29 §:n 2 momentin mukaan peiteltyllä osingolla tarkoitetaan tilanteita, joissa jaetaan varoja omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla taikka osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa alentamalla osingosta menevän veron välttämiseksi. Peitellyn osingonjaon voidaan sanoa olevan myös osingonjaon muotovaatimukset sivuuttaen tapahtuvaa osakeyhtiön varojen siirtämistä osakastaholle, mikä todelliselta luonteeltaan katsotaan voitonjaoksi (Verohallinto 2013). Peiteltyksi osingoksi lukemisen kannalta on olennaista, että kyseessä on olennainen poikkeama tavallisesta hinnoittelusta (Verohallinto 2002).

VML 29 §:n mukainen peitellyn osingon määritelmä jättää avoimeksi sen, mitä tavallisesta olennaisesti poikkeava hinnoittelu tarkoittaa. Käytännössä on kyse siitä, että hinnoittelun tulee olla käypiä arvoja vastaavaa. Jos käypää arvoa ei pystytä yksiselitteisesti määrittämään, tulee kysymykseen poikkeamisen olennaisuus. Vain vähäinen poikkeama ei siis muodosta peiteltyä osinkoa. Se, onko hinnoittelupoikkeama tahallinen vai ei, ei vaikuta peitellyn osingon soveltamiseen. (Verohallinto 2002.)

4.2 Peitellyn osingon saaja

Peitellyn osingon saajana on yleensä osakeyhtiön varsinainen osakas, joka voi olla luonnollinen henkilö tai juridinen henkilö. Varsinaisella osakkaalla tarkoitetaan osakasta, joka omistaa enemmistön osakeyhtiön osakekannasta tai osakasta, jolla on määräysvalta yhtiössä. Osakkaan lisäksi peitellyn osingon saajana voi olla myös osakkaan omainen, kuten osakkaan puoliso, lapsi, vanhempi tai muu omainen. (Verohallinto 2012a, 641.) Se, ketä pidetään osakkaan omaisena, ei selviä yksiselitteisesti laista. Omaisena pidettävän henkilön käsite on selkiytynyt oikeuskäytännön myötä. On tärkeää huomioida, että peitelty osinko verotetaan aina varsinaisella osakkaalla ja luetaan varsinaisen osakkaan tuloksi, vaikka edun saajana voi olla osakkaan omainen. Seuraava KHO:n ratkaisu osoittaa sen, että tietyssä tilanteessa myös avopuolisoa voidaan pitää osakkaan omaisena.

KHO 52/2007

Tässä ratkaisussa osakkaan avopuoliso toimi osakeyhtiön toimitusjohtajana. Yhtiön mentyä konkurssiin oli selvinnyt, että yhtiöltä puuttui kirjanpidon vaatima käteiskassa, ja että avopuoliso oli nostanut nämä varat itselleen. Ratkaisussa katsottiin, että yhtiö oli antanut edun osakkaan omaiselle, ja että etu oli annettu avopuolisolle osakkuusasemaa hyväksikäyttäen. Lisäksi osapuolet olivat asuneet varojenjakotilanteessa yhdessä sekä yhtiön omistus- ja päätösvaltasuhteiden katsottiin johtuneen heidän avoliitostaan. Ratkaisussa yhtiön ainoa osakasta voitiin verottaa yhtiön kassasta nostettujen varojen johdosta peitelystä osingosta.

Pääsääntöisesti voidaan arvioida tapauskohtaisesti, onko edun saamisen perusteena ollut vastaanottajan läheinen yhteys osakkaaseen ja onko osapuolten välillä ollut taloudellista yhteyttä. Myös muun omaisen käsite peitellyn osingon saajana on selkiytynyt oikeuskäytännön myötä. Muuna omaisena voidaan KHO:n antamien päätösten mukaan pitää esimerkiksi osakkaan siskoa tai veljenpoikaa. KHO:n linjausten mukaan kuitenkin esimerkiksi serkkua ei pidetä laissa muuna omaisena. (Verohallinto 2012a, 641-642.) Huomattavaa on, että omaisen käsite voi ulottua yllättävänkin laajalle osakkaan henkilöpiirissä.

4.2.1 Tosiasiallisen osakkuusaseman merkitys

Jotta peitelty osinko voitaisiin verottaa osakkaan tulona, on merkittävää, että kyseessä on tosiasiallinen osakkuusasema (Verohallinto 2012a, 641). Tosiasiallisella osakkuusasemalla tarkoitetaan sitä, osakas käyttämällä osakkuusasemaansa voi vaikuttaa niihin etuihin, joita yhtiö antaa osakkailleen ja henkilökunnalleen. Jos on kyseessä esimerkiksi suuren pörssiyhtiön pienosakas, voidaan katsoa, että pienosakas ei ole voinut vaikuttaa etuihin, joita yhtiö antaa henkilökunnalleen. Tällöin pienosakasta ei voida myöskään verottaa peitelystä osingosta. Peiteltyä osinkoa ei katsota myöskään muodostuvan pienosakkaalle tilanteessa, jossa etu annetaan koko henkilökunnalle tai tietyllä tavalla määritellylle ryhmälle. (Verohallinto 2002.)

KHO 551/1981

Tässä ratkaisussa osakeyhtiö oli tarjonnut omia osakkeitaan koko henkilökunnan ostettaviksi verotusarvoa halvemmalla hinnalla. Yhtiön pienosakasta, joka omisti 73 000 osakkeen osakekannasta vain 190 osaketta, ei verotettu peitelystä osingosta juuri pienosakkaan aseman takia, vaikka kyseinen pienosakas oli ostanut 40 osaketta verotusarvoa halvempaan hintaan.

4.2.2 Tosiasiallinen osakkuusasema ja bulvaaniosakas

Peitellyn osingon muodostumista ei estä se, että osakas olisi myynyt osakkeensa ja etu yhtiöstä siirtyisi hänelle vasta osakkeiden myymisen jälkeen. Peiteltyä osinkoa voi siis muodostua myös tilanteessa, jossa osakeyhtiön osakas on luopunut osakkeistaan ja saanut edun osakeyhtiöstä vasta osakkeistaan luopumisen jälkeen. Oikeuskäytännössä on ollut merkittävää vain se, että edun syntymiseen on vaikuttanut osakkuusasema. Jos esimerkiksi osakas luopuu osakkeistaan samana päivänä, kun hän on tehnyt kaupan omaisuudesta yhtiön kanssa, voidaan osakasta verottaa peitelystä osingosta. (Verohallinto 2012a, 641.)

Peiteltyä osinkoa voi muodostua myös niin sanotuissa bulvaanisuhteissa. Bulvaanisuhteista on kysymys silloin, kun esimerkiksi osakeyhtiön omistus on taholla, joka ei käy-

tännössä käytä päätäntävaltaa yhtiössä, vaan päätäntävaltaa käyttää toinen taho. Tuolloin peitellyn osingon verottaminen on mahdollista tosiasiallista päätäntävaltaa käyttävän henkilön verotuksessa, vaikka muodollista osakkuutta ei olisi. (Verohallinto 2012a, 641-642.) Eräänä mielenkiintoisena esimerkkinä liittyen tosiasialliseen osakkuusasemaan, bulvaaniosakkuuteen ja etujen kanavointiin liittyen esitellään seuraava KHO:n ratkaisu.

KHO 422/2005

A oli omistanut Kiinteistö Oy C:n koko osakekannan. Kiinteistöyhtiö omisti paitsi Lapissa loma-kiinteistön myös rakennusosalalla toimineen B Oy:n osakekannan. B Oy oli jatkanut vuonna 1998 konkurssiin asetetun yhtiön rakennusalan liiketoimintaa. Näissä kummassakin yhtiössä käytännön toiminnan, kuten urakkatarjouskirjeenvaihdon ja rahaliikenteen, oli hoitanut A:n isä. Tytär A oli isänsä ehdotuksesta ryhtynyt vuonna 1998 B Oy:n hallituksen varsinaiseksi jäseneksi. B Oy:llä ei ollut asiassa esitetyn selvityksen mukaan toimitusjohtajaa. A oli muualla päätoimissa.

Vuonna 1999 tytär A:ta verotettiin peitellystä osingosta osakkuusasemansa takia B Oy:n Kiinteistö Oy C:lle lomakiinteistön käytöstä suorittamasta vuokrasta. Tuolloin tytär A oli vaatinut, että tapaukseen tulisi soveltaa VML 28 §:ää hänen hyväkseen, siksi koska hän oli ollut vain muodollinen osakas ja isänsä bulvaani eikä perusteita VML 29 §:n soveltamiseksi näin olisi ollut. Tässä tilanteessa KHO oli katsonut, että rahanarvoinen etuus oli tullut B Oy:n osakkaan Kiinteistö Oy C:n omistajalle eli tyttärelle tämän osakkuusasemansa perusteella, vaikka etuus olikin tosiasiasa kanavoitunut hänen isälleen, joka oli toiminut yhtiössä keskeisessä asemassa. Koska tytär oli täysi-ikäinen ja B Oy:n omistaja, katsottiin, että tämä ei voinut vapautua jälkiverotuksen seurauksista, jotka olivat aiheutuneet hänelle perhepiirissä sovitun ja tehdyn omistusjärjestelyn johdosta.

Kyseisessä tapauksessa tytär A ei ollut siis käyttänyt tosiasiallista päätäntävaltaansa, vaan tätä valtaa oli käyttänyt tyttären isä, joka oli saanut kaiken edun yhtiöstä. Siitä huolimatta tytär A joutui vastaamaan kaikesta jälkiverotuksen aiheuttamasta peitellyn osingon korvauksista, sillä tämä oli yhtiön tosiasiallinen osakas. Ei edes se, että Verohallinnon (2012a, 641-642) mukaan peitellyn osingon verottaminen olisi mahdollista myös muodollisen osakkuuden puuttuessa, vapauttanut tyttärtä peitellyn osingon verottami-

selta. Ilmeisemmin päätökseen oli vaikuttanut myös se, että B Oy:llä ei ollut edes varsinaista toimitusjohtajaa, joka olisi käyttänyt tosiasiallista päätäntävaltaa, mutta tytär A oli kuitenkin liittynyt hallituksen jäseneksi.

4.3 Peiteltyä osinkoa jakavat yhteisöt

Pääsääntönä on, että peitellyn osingon jakajana on osakeyhtiö, joka on merkitty kaupparekisteriin. Peiteltyä osingonjaon säädöstä voidaan soveltaa kuitenkin myös muuhun yhteisöön sen osakkaaseen tai jäsenen. TVL 3 §:ssä mainituista yhteisöistä, voidaan peiteltyä osinkoa soveltaa muun muassa osuuskunnan, taloudellisen tai aatteellisen yhdistyksen jakamiin etuuksiin. Käytännössä kuitenkin peiteltyä osinkoa sovelletaan harvoin muihin kuin osakeyhtiöihin. (Verohallinto 2012a, 639.)

4.3.1 Elinkeinoyhtymän kautta osakkaalle siirretty etuus

On tärkeää huomata, että peiteltyä osinkoa ei voi siis muodostua elinkeinoyhtymien ja niiden osakkaiden välille. Esimerkiksi elinkeinoyhtymiksi luettavien avointen yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden yhtiömiehille antamiin etuuksiin ei voida soveltaa peiteltyä osinkoa. Tuolloin katsotaan, että kyseessä on elinkeinoyhtymälle vähennyskelvoton voitonjako. On kuitenkin olemassa tapauksia, joissa siirretään etuuksia osakeyhtiöstä osakkaalle esimerkiksi henkilöyhtiön kautta, jonka yhtiömiehenä osakas toimii. Tällöin henkilöyhtiön kautta siirretty etuus voidaan katsoa myös peiteltyksi osingoksi. (Verohallinto 2002.)

Jotta henkilöyhtiön kautta osakeyhtiön osakkaalle siirretty etuus katsottaisiin peiteltyksi osingoksi, on edun saajalla eli osakkaalla oltava määräävä asema sekä henkilöyhtiössä että osakeyhtiössä. Tavallisesti etu siirretään osakeyhtiöstä henkilöyhtiön kautta osakkaalle siten, että etu siirretään aluksi osakeyhtiöstä henkilöyhtiöön. Seuraavaksi etu siirretään esimerkiksi yksityisottojen tai alihinnoittelun muodossa yhtiöltä yhtiömiehelle. (Verohallinto 2012a, 642.)

Tässä ratkaisussa etuja pyrittiin siirtämään osakeyhtiöltä kommandiittiyhtiön kautta osakkaalle. Tapauksessa kyseinen verovelvollinen oli pääosakkaana kahdessa osakeyhtiössä sekä vastuunalaisena yhtiömiehenä kommandiittiyhtiössä. Osakeyhtiö, jossa osakas oli pääosakkaana, oli sijoittanut tapauksessa äänettömän yhtiömiehen panoksena 280 000 markkaa. Tämä oli mahdollistanut vastuunalaiselle yhtiömiehelle eli osakkaalle huomattavat yksityisotot 362 000 markkaa kommandiittiyhtiöstä. Kyseessä oli periaatteessa osakaslaina, josta ei maksettu korkoa. Tapauksessa yhtiömiestä voitiin verottaa osakeyhtiöltä kommandiittiyhtiön kautta saadusta edusta peiteltyä osinkona.

4.3.2 Sisar- tai tytäryhtiön kautta osakkaalle siirretty etuus

Etuja voidaan siirtää osakeyhtiöstä osakkaalle myös toisen osakeyhtiön esimerkiksi sisar- tai tytäryhtiön kautta. Sisaryhtiönä voi olla tavallinen osakeyhtiö tai asunto-osakeyhtiö. Jotta peitellyn osingon soveltaminen tulisi kyseeseen, on saman henkilön oltava pääosakkaana tai määräävässä asemassa molemmissa yhtiöissä, kuten myös elinkeinoyhtymien kautta siirretyn edun tapauksessa. (Verohallinto 2012a, 642-643.)

5 Verotusmenettely peitellyn osingon yhteydessä

Peitellyn osingonjaon verokohtelusta säädetään VML 29.3 ja 29.4 §:ssä seuraavasti. Mikäli yhtiö on jakanut peiteltyä osinkoa, tulee yhtiön verotuksessa menetellä niin kuin olisi käytetty käypää hintaa. Osakkaan veronalaiseksi tuloksi katsotaan käyvän hinnan ja käytetyn hinnan erotus. Mikäli peiteltyä osinkoa on jaettu, oikaistaan verotuksellinen tilanne. Tilanteen mukaan oikaisu tehdään joko osakeyhtiön ja/tai osakkaan tuloverotukseen. Peitellyn osingon tulolajista löytyvät säädökset TVL 33 d §:stä.

Peiteltyä osinkoa arvostettaessa on lähtökohtana kaikissa tilanteissa käypä arvo. Mikäli luotettavaa vertailuarvoa ei ole, joudutaan käypä arvo arvioimaan muulla tavoin esimerkiksi hyväksikäyttämällä tuottoarvomenetelmää tai substanssimenetelmää. Osakeyhtiön ja osakkaan tehdessä sopimuksia keskenään verottaja seuraa esimerkiksi sitä, että sovitut suoritukset vastaavat toisiaan. Usein käyvän arvon määrittäminen voi olla hankalaa ja siksi olisikin hyvä selvittää käypä arvo jo kaupantekovaiheessa eikä vasta verottajan puututtua asiaan. Käyvän arvon määrittämisellä tarkoitetaan esimerkiksi puolueettomalta arvioitsijalta hankittua arviokirjaa. Arvio tulisikin hankkia aina, kun osakas ostaa yhtiöltään huoneisto-osakkeita, kiinteistön, veneen tai auton. Mikäli kyse on arvokkaasta omaisuudesta, arvioita olisi hyvä tehdä useampi. (Koponen 2011, 358; Verohallinto 2002.)

Jotta peitellyn osingon säännöstä voidaan soveltaa, tarkoittaa se aina sitä, että osakkaan tai yhtiön antamalta veroilmoitukselta poiketaan viranomaisaloitteisesti. Ensisijaisesti veroviranomaisella on näyttövelvollisuus siitä, että peiteltyä osinkoa on olemassa. Tämän lisäksi peitellyn osingon jakaminen tulee olla ilmeistä, ennen kuin verotusta lähdetään muuttamaan. (Verohallinto 2002.)

5.1 Verotuksen oikaisu

Verotusta voidaan muuttaa verotuksen päättymisen jälkeen, mikäli VML:ssa säädetyt edellytykset täyttyvät. Verotusta voidaan siis oikaista verovelvollisen vahingoksi, mikäli verovelvollinen on jäänyt osaksi tai kokonaan verottamatta tai hänelle on muuten jäänyt panematta vero. Verotusta voidaan oikaista verovelvollisen vahingoksi kolmen eri

määräajan puitteissa. Virheen laadusta riippuen oikaisuaika on yhdestä vuodesta viiteen vuoteen. Useimmiten peitelty osingonjako havaitaan verotarkastuksessa esimerkiksi poikkeavan hinnoittelun tapauksessa. Tuolloin peitelty osinko voidaan lisätä tuloon jälkiverottamalla. Mikäli verotuksen oikaisun perusteena on ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti, verovelvollinen saa suoritettavakseen myös veronkorotuksen. (Verohallinto 2002; Verohallinto 2012a, 639.)

Myös verovelvollisella on mahdollisuus hakea muutosta jo toimitettuun verotukseen. Tuolloin verovelvollisen on kyettävä selvittämään, että mahdollinen poikkeava hinnoittelu on ollut perusteltua ja hyväksyttävää. Muutoksenhakuprosessin ensimmäinen aste on verotuksen oikaisulautakunta, jonne verovelvollinen voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen viiden vuoden sisällä verotuksen päättymistä seuraavan vuoden alusta. Oikaisulautakunnan päätökseen voi hakea muutosta valittamalla puolestaan hallinto-oikeudelle myös viiden vuoden määräajassa. Viimeisenä mahdollisuutena on hakea muutosta verotukseen KHO:lta, joka ensimmäisenä selvittää, saako verovelvollinen valitusluvan vai ei. (Verohallinto 2012a, 620-621 ja 639; Vilkkumaa 2012, 116-117.)

5.2 Arvioverottaminen

Mikäli yhtiö ei anna veroilmoitusta, voidaan yhtiön tulo joutua arvioverottamaan. Tämä voi lisäksi johtaa peiteltyyn osingon verottamiseen, mikäli voidaan osoittaa, että osakas on ottanut yhtiön varoja käyttöönsä. Yhtiölle tuleva arvioverotettava tulon määrä voi perustua esimerkiksi verontarkastuksen pohjalta tehtyyn laskelmaan, jonka voidaan olettaa olevan tosi. VML 26 §:n 4 momentin mukaisesti asiasta on annettava selvitystä sen osapuolen, jolla on siihen paremmat edellytykset. Verotuksessa noudatettavien yleisten periaatteiden mukaan tällä tarkoitetaan sitä, että joko verovelvollisen tai veroviranomaisen on mahdollisuuksiensa mukaan osallistuttava asian selvittämiseen. Ensimmäisistä vastuu on verovelvollisella, joka tekee vuosittain veroilmoituksensa. Tilanteessa, jossa osakasta epäillään peittelystä osingosta, saa verovelvollinen ilmoituksen veroilmoitukselta poikkeamisesta. Kuten aikaisemmin mainittiin, verovelvollista tulee kuulla asiasta. Tuolloin yleisiä verotuksen periaatteita noudattaen tulee veroviranomaisen poikkeamisilmoituksen lisäksi selvittää, mitä tarkoitetaan riittävällä selvityksellä, jolla verotuksellinen kysymys ratkaistaisiin verovelvollisen hyväksi.

Mikäli esimerkiksi verovelvollinen on tehnyt oikeustoimen, jonka toinen osapuoli ei asu Suomessa, eikä veroviranomainen pysty saamaan asian ratkaisemiseksi riittäviä tietoja, tulee verovelvollisen ensisijaisesti antaa pätevä selvitys. Osakas voi siis halutessaan selvittää, että arvioverotettava tulo on käytetty yhtiön hyväksi, mikäli näin on. Tällöin peiteltyä osinkoa ei synny. Pätevän selvityksen puuttuessa yhtiölle arvioverotettua tulon määrää voidaan pitää myös osakkaan saamana peiteltyinä osinkona. (Verohallinto 2013.)

Se, että osakas toimii tietyssä yhtiössä, ei riitä siihen, että häntä voidaan verottaa peitelystä osingosta. Sen lisäksi, että osakas toimii yhtiössä, on verotuksessa löydettävä muitakin seikkoja, jotka tukevat sitä, että yhtiön varoja on käytetty osakkaan hyväksi. Esimerkiksi osakeyhtiön verotuksesta saatujen tarkkailu- ja vertailutietojen avulla voidaan verotuksessa osoittaa tuloja siirtyneen osakkaalle. Lisäksi tietoja voidaan saada yhtiön kirjanpidosta. Esimerkiksi jos kirjanpidosta löytyy tulouttamattomia tuloeriä, voidaan yleensä katsoa erän siirtyneen pääosakkaan hyväksi (Verohallinto 2012a, 649). Seikkoja, jotka tukevat myös peitelty osingon muodostumista, ovat esimerkiksi osakkaan rahoitusvaje selvittämättömän omaisuuden lisäyksessä tai elantokustannusten rahoituksessa. (Verohallinto 2013.)

5.3 Veroilmoituksen korjaaminen

Mikäli verotuksen lopputulosta muutetaan veroviranomaisten toimesta, saattaa osakeyhtiön osakas huomata henkilökohtaisen verotuksensa lopputuloksen poikkeavan siitä, mitä hän itse on Verohallinnolle ilmoittanut. Käytännössä osakas voi päätellä tämän saadessaan selvityspyynnön veroviranomaiselta, jossa ilmoitetaan veroilmoitukselta poikkeamisesta VLM 29 §:n nojalla. Tämä saattaa johtaa siihen, että osakas ryhtyy korjaamaan tilannetta esimerkiksi palauttamalla yhtiölle saamansa peitelty osingon määrän. Seuraavista ratkaisuista voidaan nähdä, kuinka korjausyrityksiin on suhtauduttu oikeuskäytännössä.

KHO 4287/1978

Tässä KHO:n ratkaisussa osakeyhtiö oli maksanut suorituksia osakkaalle, eikä kyseisiä suorituksia ollut huomioitu yhtiön kirjanpidossa saatavana osakkaalta. Vaikka osakas

olisi myöhemmin palauttanut kirjanpidosta puuttuneet suoritukset yhtiölle, luettiin kyseiset suoritukset peiteltyksi osingoksi osakkaan henkilökohtaisessa verotuksessa.

Kuten ratkaisusta ilmenee, osakas ei vapautunut peitellyn osingon verottamiselta, vaikka hän oli yrittänyt korjata tilanteen palauttamalla suoritukset yhtiölle. Yleinen linjaus korjausyrityksille oikeuskäytännössä on ollut se, että korjausyrityksiin suhtaudutaan kielteisesti. Myös seuraavasta esimerkistä voidaan todeta, että yhtiön yrittäessä korjata tilinpäätöstään, KHO ei katsonut, että kyse olisi tilinpäätöksen laadinnassa tapahtuneesta virheen korjaamisesta.

KHO 620/1984

Tässä KHO:n ratkaisussa yhtiö oli puolestaan yrittänyt korjata tilinpäätöstään huomattuaan, että veroviranomainen ei ollut huomioinut kaikkia yhtiön ilmoittamia menoja vähennyskelpoisina. Vähennyskeltottomaksi menoksi veroviranomainen oli katsonut osakkailta vuokrattavien toimitilojen vuokran. Yhtiö oli pyrkinyt muuttamaan tilinpäätöstään siten, että osa vuokrasta oli muutettu osakkaiden palkaksi ja työnantajan sosiaaliturvamaksuksi. Tapauksessa oikeus oli katsonut, että tilinpäätöksen muuttaminen ei voinut perustua erehdykseen ja verotus tulisi toimittaa ensimmäisenä annetun tilinpäätöksen mukaisesti. Tämä johti siis siihen, että yhtiölle luettavien vähennyskelpoisten menojen määrä muodostui siis pienemmäksi sekä siihen, että yhtiön varsinaisia osakkaita voitiin verottaa peitelystä osingosta.

Kuten äsken todettiin, pääsääntönä on, että korjattuja veroilmoituksia tai tilinpäätöksiä ei hyväksytä verotuksen muuttamiseksi, mikäli voidaan katsoa, että kyseessä on peitellyn osingon verotuksen torjuminen. Verohallinnon (2012a, 650) mukaan, mikäli osakas kuitenkin palauttaa yhtiöltä saaneen suorituksen myöhemmin yhtiölle, josta osakasta ja yhtiötä on jo aiemmin verotettu peiteltyinä osinkona, ei palautettua määrää voida katsoa enää yhtiön veroalaiseksi tuloksi. Mikäli tulo katsottaisiin myös yhtiön veroalaiseksi tuloksi, seuraisi siitä se, että tulo verotettaisiin jo toistamiseen.

5.4 Peitelty osinko osakkaalla

TVL 33 d §:n mukaan yksityishenkilön saamasta peitelystä osingosta katsotaan 70 prosenttia ansiotuloksi ja 30 prosenttia verovapaaksi tuloksi. Peitelty osinko katsotaan siis aina ansiotulolajiin kuuluvaksi tuloksi ja verotetaan näin ollen progressiivisen veroasteikon mukaan. Peiteltynä osinkona lisätystä ansiotulosta ei yleensä kohdistu menoja, joita osakas voisi vähentää tulonhankkimiskuluina (Verohallinto 2012a). Vanhassa osinkoverojärjestelmässä peiteltyyn osinkoon liittyi täysi yhtiöveron hyvitys, joka lievensi tuolloin peitellyn osingon verokohtelua osakkaan verotuksessa. Verouudistuksessa myötä luovuttiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä, joten hyvitystä ei liity enää myöskään peiteltyyn osinkoon. Vaikka peitelystä osingosta 30 % katsotaan verovapaaksi, peitellyn osingon verotuksellinen kohtelu johtaa yleensä korkeampaan verotukseen kuin jos olisi toimittu lain mukaisesti. Toisaalta kuitenkin peitelty osingonjako ei välttämättä tule ankarammin verotetuksi kuin avoin osingonjako. Näin tapahtuisi tilanteessa, jossa osingonjako muodostuisi saajalleen kokonaan ansiotulo-osingoksi, ja näin ollen siitä 70 prosenttia olisi veronalaista ansiotulo-osinkoa. (Juusela 2004, 204.)

Peitellyn osingon määrän muodostumista kuvaa seuraava esimerkki. Osakeyhtiö oli maksanut osakkaan käytössä olleesta huoneistosta osakkaalle 100 000 euroa, mutta huoneiston käypä arvo olisi ollut vain 60 000 euroa. Tässä tapauksessa osakkaan ansiotuloina verotettaisiin peiteltynä osinkona 100 000 euron ja 60 000 euron erotuksesta 70 prosenttia. Peiteltyksi osingoksi muodostuisi näin ollen 28 000 euroa. (Verohallinto 2012a, 651.) Huomattavaa on, että oman vakituisen asunnon myyntivoitto, olisi muussa tapauksessa ollut osakkaalle verovapaata tuloa, mikäli tapauksessa ei olisi muodostunut ylihinnoittelun seurauksena peiteltyä osinkoa. Verotukselliset seuraamukset muodostuivat siis huomattavasti ankarammiksi, kuin tilanteessa, jossa huoneiston arvostamisessa olisi käytetty käypää hintaa.

5.5 Peitelty osinko yhtiöllä

Peitelystä osingosta ei aiheudu suoranaisesti veroseuraamuksia sen antaneelle yhtiölle. VML 29 §:n mukaan peiteltyksi osingonjaoksi katsottavat suoritukset tulee kuitenkin oikaista yhtiön verotuksessa. Tästä saattaa aiheutua yhtiölle myös veroseuraamuksia

esimerkiksi siksi, että menon vähennyskelpoisuus saatetaan hylätä. Mikäli yhtiö ei ole vaatinutkaan kyseessä olevan menon vähennyskelpoisuutta, peitelystä osingosta ei aiheudu haitallisia veroseuraamuksia yhtiölle. (Juusela 2004, 126-127.) Yhtiön tuloon voidaan tehdä lisäys peitelystä osingosta, mikäli se on puuttunut tuloslaskelmasta tai se on vähennetty tuloslaskelmassa (Verohallinto 2012a, 650). Lisäys yhtiön tuloon tehdään sille verovuodelle, jonka tulokseen peiteltyllä osingonjaolla on vaikutus (Verohallinto 2012a, 650). Pääsääntöisesti yhtiön tuloon lisätään kaikki etuuden järjestämisestä aiheutuneet menot (Koponen 2011, 358).

Peitellyn osingon veroseuraamuksia yhtiön puolella kuvaa seuraava esimerkki. Tapauksessa yhtiö oli hankkinut lainarahalla kesämökin, joka oli ainoastaan osakkaan ja tämän perheen käytössä. Kesämökin hinta oli ollut 60 000 euroa. Yhtiö oli kirjanpidossaan vähentänyt kesämökin kuluina korkomenoja 6000 euroa sekä siivous- ja sähkökuluja 2500 euroa. Tilikauden tuloksen ollessa muuten 12 000 euroa muodostuikin tuloksi 12 000 euroa + 6000 euroa + 2500 euroa eli yhteensä 20 500 euroa. (Verohallinto 2012a, 651.)

6 Peitellyn osingon jakotavat

Peitellyn osingon suhde lainmukaiseen varojen jakoon voi olla hyvin häilyvä. VML:n mukainen peitellyn osingon käsite on myös tulkinnanvarainen, ja siksi peitellyn osingon soveltamisen kannalta on tärkeää sen myötä syntynyt oikeuskäytäntö. Seuraavassa luvussa esitellään peitellyn osingon jakotapoja, jotka liittyvät osakaslainaan, yli- ja alihinnoitteluun, palkkaukseen sekä yhtiön ja osakkaan välisiin rahoitusjärjestelyihin. Luvun tarkoituksena on esitellä tilanteita, joissa osakeyhtiön varojen jako katsotaan peiteltyksi osingoksi käyttämällä hyväksi KHO:n ratkaisuja.

6.1 Osakaslaina

Osakaslaina on yksi tavanomaisista tavoista, jolla siirretään etuja yhtiöltä osakkaalle sekä yksi yleisistä peitellyn osingon ilmenemismuodoista. Osakslainalla tarkoitetaan osakeyhtiön osakkaille tai niiden lähisukulaisille antamia lainoja. Osakslainan yhteydessä voi helposti muodostua peiteltyä osinkoa, sillä merkittävien rahasummien lainaaminen yhtiön omistajalle tai johdon jäsenelle on harvoin tarkoituksenmukaista esimerkiksi yhtiön toiminnan kannalta. Tällöin lainalle ei siis ole liiketaloudellista perustetta. On myös hyvä huomioida OYL:n vaatimukset siitä, että korkoa tulisi mahdollisesti periä lainalle yhdenvertaisuuden ja voiton tuottamistarkoituksen vuoksi. Osakslainan yhteydessä voi muodostua peiteltyä osinkoa tilanteissa, joissa lainan takaisinmaksutarkoitus on poistunut tai tilanteessa, jossa osakslainasta ei ole peritty tarpeeksi suurta korkoa. Jotta osakas välttyy peitellyn osingon verottamiselta, lainaan tulee liittyä takaisinmaksutarkoitus, lainasopimusehdoissa tulee sopia korosta ja takaisinmaksuaikataulusta. Tärkeää on, että edellä mainitut ehdot toteutuvat tosiasiallisesti ja aidosti esimerkiksi kirjallisella lainasopimuksella. Merkittävää on, että lainasopimusehtojen tulisi olla tavanomaisia ja samankaltaisia kuin yhtiön muut sopimukset. Mikäli osakas on maksukyvytön lainan myöntämishetkellä, voidaan se tulkita aidon takaisinmaksutarkoituksen puuttumiseksi. (Verohallinto 2012a, 644-645; Vilkkumaa 2012, 165.)

Mikäli laina on luettu verotuksessa osakkaan pääomatuloksi TVL 53a §:n mukaisesti, lainasta ei välttämättä tarvitse maksaa korkoa. Kuitenkin jotta peiteltyltä osingolta vältyttäisiin, korkoa tulee maksaa, jos laina on saatu ja maksettu takaisin saman kalenteri-

vuoden aikana, kyseessä on ennen 3.4.1998 annettu osakaslaina tai, jos laina on annettu osakkaalle, jonka omistus yksin tai yhdessä perheenjäsenten kanssa on alle 10 prosenttia. Kohtuullisen koron määrällä tarkoitetaan valtiovarainministeriön puolivuositain vahvistamaa peruskoron mukaista korkoa. Peiteltyä osinkoa ei katsota muodostuvaksi, mikäli korko on lisätty lainan pääomaan. Koron lisääminen lainan pääomaan merkitsee käytännössä sitä, että korko katsotaan uudeksi osakslainaksi, joka verotetaan verovelvollisen pääomatulona. Tilanteessa, jossa lainan pääomaan lisätty korko alittaa valtiovarainministeriön vahvistaman peruskoron määrän, voi kuitenkin syntyä peiteltyä osinkoa alikorkoisuusedusta. (Engblom ym. 2010, 700; Vilkkumaa 2012, 165.)

6.1.1 Korottomuusetu

Tavallisimmissa osakslainojen tapauksissa peiteltyä osinkona verotetaan useimmiten korottomuusetu. Korottomuusetu aiheuttaa peitellyn osingon verottamisen tilanteessa, jossa korkoa olisi perittävä. Korottomuusetu verotetaan siis osakkaan ansiotulona sekä lisätään yhtiön tuloon. Seuraavassa KHO:n 2902/1973 ratkaisussa kyse olikin juuri korottomuusedusta, jossa osakeyhtiö oli antanut pääosakkaalleen lainan 5 prosentin korkoa vastaan. Kohtuullisena koronmääränä oli pidettävä tuolloin 8 prosentin vuotuisen koron mukaista määrää. Näin ollen peiteltyä osinkoa voitiin soveltaa ja yhtiön tuloksi luettiin siis 8 prosentin mukainen korko VerL 57 §:n mukaisesti. Myös KHO:n ratkaisussa 1654/1993 on kyse melko tavallisesta peitellyn osingon tapauksesta, jossa korottomuusetu on katsottu peitellyksi osingoksi.

KHO 1654/1993

Osakeyhtiöllä oli pitkäaikaisia lainasaatavia osakkailtaan, jotka olivat luonnollisia henkilöitä. Yhtiö oli vuosittain tulouttanut kirjanpidossaan saataville verohallituksen ohjeissa vahvistetun korkoprosentin mukaisen koron. Korkoja ei kuitenkaan ollut vuosittain maksettu eikä niitä myöskään ollut lisätty lainan pääomaan, vaan ne oli kirjattu tilisaataviksi. Lääninoikeus oli katsonut, että kun yhtiön osakslainojen korot 1.316.609 markkaa verovuonna 1982 ja 2.394.360 markkaa verovuonna 1983 olivat jääneet yhtiölle maksamatta ja kun korot oli kirjattu yhtiön tilisaataviin, yhtiön saatava osakkailtaan oli lisääntynyt näillä määrillä. Yhtiön tuloon oli näin ollen ollut jälkiverotuksin lisättävä verotuslain 57 §:n 1 momentin nojalla tilisaatavien laskennalliset korot 131.659 markkaa vuodelta 1982 ja 215.491 markkaa vuodelta 1983. Korkein hallinto-oikeus hylkäsi yhtiö-

ön valituksen, jossa oli vaadittu jälkiverotusten kumoamista sillä perusteella, ettei yhtiö ollut velvollinen perimään saatavilleen korkoa korolle.

6.1.2 Liiketaloudellinen laina

Kaikkia osakeyhtiön ja sen osakkaiden välisiä lainoja ei välttämättä käsitellä osakaslainoina. Tällainen tilanne voi olla silloin, kun osakeyhtiöllä on osakkaaltaan saaminen, joka perustuu liiketoimintaan. (Vilkkumaa 2012, 163.) Tilanteessa, jossa yhtiöllä ja osakkaalla on liiketaloudellisia yhteyksiä toisiinsa ja velkasuhde liittyy tähän toimintaan, korkoedusta ei välttämättä muodostu peiteltyä osinkoa (Verohallinto 2012a, 647). Näin tapahtui esimerkiksi KHO:n tapauksessa (2341/1979), jossa osakas oli vuokrannut yhtiölleen toimitiloja ja suorittanut sille hallinto-, konttori-, postitus-, kirjanpito- ym. palveluita. Osakas oli laskuttanut yhtiötä palveluista. Tapauksessa oli katsottu, että yhtiöllä ollut koroton saaminen osakkaalta oli ollut sellainen sopimussuhteista johtuva saaminen, jonka osalta yhtiötä ei tarvinnut verottaa korosta. Velkasuhde liittyi siis liiketaloudelliseen toimintaan, eikä peiteltyä osinkoa syntynyt.

Jotta saataisiin selvyys siitä, onko tietty osakaslaina liiketaloudellinen vai ei, voidaan tehdä vertailua sopimuksiin, joita on tehty osakeyhtiön ulkopuolisten sopimuskumppaneiden kanssa. Jos lainaehdoissa poiketaan osakeyhtiön omista tavanomaisista maksu-, vakuus- tai korkoehdoista, voi tilanteessa tulla sovellettavaksi peitelty osinko taikka mahdollisesti lievemmässä tapauksessa osakaslaina. (Vilkkumaa 2012, 163.)

KHO 4026/1973

Tässä KHO:n ratkaisussa peiteltyä osinkoa sovellettiin, kun sahaliikettä harjoittava osakeyhtiö oli poikennut huomattavasti ulkopuolisten sopimuskumppaneiden kanssa tehdyistä ehdoista. Kyseessä oli osakkaiden omistamilta tiloilta tehdyt puukaupat, joista osakeyhtiö oli maksanut osakkailleen huomattavasti suurempia ennakkoita kuin vieraiden kanssa tehdyissä metsänhakkuusopimuksissa.

Sopimuksen arvioitu kokonaishinta oli 440.000 markkaa sekä puutavaran loppumittaus ja luovutus oli sovittu tapahtuvaksi viimeistään 30.12.1971. Ennakkoluettelon mukaan osakkaille maksetut ennakot olivat 31.12.1970 olleet 387.981,54 markkaa. Koska yhtiön

muissa vieraiden kanssa tehdyissä pystykaupoissa ennakkojen määrä oli ollut korkeintaan 50 prosenttia arvioidusta kauppahinnasta, yhtiön verovuoden 1970 tuloon lisättiin jälkiverotuksin tämän mukaisesti normaaleina pidettävien ennakkojen määrän ylittävälle osalle kahdeksan prosentin vuotuisen koron mukaan laskettavat 13.438 markkaa peiteltyinä osingonjakona.

6.1.3 Osakslainan pääoma

Jäljellä olevaa lainanpääomaa ei voida verottaa peiteltyinä osinkona, sillä se on verotettu jo pääomatulona. Kuitenkin jos lainan takaisinmaksutarkoitus katsotaan jälkikäteen poistuneen pääoma, voidaan lukea sen vuoden peiteltyksi osingoksi, jona takaisinmaksutarkoituksen katsotaan poistuneen. Lainan takaisinmaksutarkoitus voidaan katsoa jälkikäteen poistuneeksi esimerkiksi seuraavissa tilanteissa (Engblom ym. 2010, 699-700; Verohallinto 2012a, 644-645):

- Osakas ei ole maksanut korkoa lainasta.
- Lainan yhteydessä laaditun velkakirjan ehdot poikkeavat markkinaehtoisesta velkakirjasta.
- Lainan vakuuksien puuttuminen johtuu osakkaan varattomuudesta.
- Laina on käytetty osakkaan elantokustannusten rahoittamiseen.
- Osakslaina ylittää moninkertaisesti vapaan oman pääoman.
- Osakas ei nosta palkkaa yhtiöstä.

KHO 433/1991

Tässä KHO:n ratkaisussa X Oy:n osakkaan Y:n saama osakslaina oli ollut yhtiön antamalla veroilmoituksella 294 591 markkaa ja yhtiön vapaa omapääoma taseessa 53 093 markkaa. Alun perin osakas oli saanut 200 000 markan suuruisen osakslainan 14 prosentin korolla ilman vakuutta. Osakas ei ollut kuitenkaan maksanut 14 prosentin suurista korkoa, vaan yhtiön korkotuottoihin ja siirtosaamisiin oli merkitty 9 prosentin mukainen korko.

Kun asiassa ei ollut edes väitetty, että Y tai hänen puolisonsa kykenee maksamaan tuon lainan korkoineen eikä asiakirjoista käynyt ilmi, että Y:n tarkoitus on maksaa tuo laina korkoineen takaisin yhtiölle, lääninoikeus katsoi, että kyseistä 294.591 markan lainaa ei

ollut pidettävä todellisena takaisin maksettavana lainana, vaan lainan määrää oli pidettävä Y:n saamana peiteltyä osinkona.

Kyseisessä tapauksessa lainan takaisinmaksutarkoitus katsottiin siis jälkikäteen poistuneen ja lainan pääoma luettiin peiteltyksi osingoksi. Kuten aikaisemmin mainittiin, yksi takaisinmaksutarkoituksen poistumista tukeva tekijä on se, että osakaslainan ylittää moninkertaisesti vapaan pääoman. Tässä tapauksessa osakaslaina oli yli viisikertainen yhtiön vapaaseen pääomaan nähden.

6.1.4 Suuri kassatili

Mikäli osakeyhtiöllä on käytössään olosuhteisiin nähden suuri kassatili, voidaan mahdollisesti katsoa, että yhtiön varat ovat olleet osakkaalla käytössä. Suurelle kassatilille ei ole olemassa euromääräistä rajaa, vaan tilanne ratkaistaan aina tapauskohtaisesti. Mikäli osakkaalla on yhtiön varojen käytössä ja siihen liittyy takaisinmaksutarkoitus, kyseessä on osakaslaina, kuten aikaisemmin todettiin, eikä kyseessä ole peitelty osinko. Jos kuitenkin todetaan, että yhtiön kassavarat ovat olleet osakkaan käytössä, eikä selvitystä varojen takaisinmaksutarkoituksesta ole, katsotaan ylisuurikassa peiteltyksi osingoksi.

6.2 Ylihinnoittelu ja alihinnoittelu

Peitelty osinko voi tulla sovellettavaksi myös tilanteessa, jossa yhtiön ja osakkaan välinen liiketoimi yli- tai alihinnoitellaan. Tyypillisesti tällainen tilanne voi muodostua esimerkiksi osakeyhtiön vuokratessa osakkaan omistamaa vuokrahuoneistoa, jossa yhtiö maksaa osakkaalleen huoneistosta ylisuurta vuokraa. Yli- ja alihinnoittelutilanteissa osakkaan peiteltyksi osingoksi katsotaan ylihinnan ja käyvän hinnan erotus. Yhtiön puolella yhtiön tulosta aiheuttomasti vähennetyt erät palautetaan veronalaiseen tuloon. Vastaavasti peiteltyä osinkoa voi muodostua alihinnoittelun muodossa, mikäli yhtiö esimerkiksi myy tai vuokraa hyödykettä osakkaalle käypää hintaa halvemmalla hinnalla. Myös alihinnoittelun tilanteessa lisätään osakkaan tuloon käytetyn ja käyvän hinnan erotus. Yhtiön puolella yhtiön tuloon lisätään osakkaalta kantamatta jätetty määrä. (Verohallinto 2012a, 649; Verohallinto 2002.) Merkittäväksi seikaksi muodostuu käyvän hinnan määrittäminen, joka ei aina ole helppoa esimerkiksi omien osakkeiden hankkimisen yhteydessä.

6.2.1 Omien osakkeiden hankkiminen

Mikäli omien osakkeiden ostaminen tehdään osingosta menevän veron välttämiseksi, pidetään sitä peiteltyä osingonjakona. Osakeyhtiön maksaessa omista osakkeistaan käypää arvoa korkeamman lunastusvastikkeen tai kauppahinnan, voi ylihinnottelu muodostaa peiteltyä osingon. (Vilkkumaa 2012, 156.)

KHO 3793/1986

Tässä ratkaisussa yhtiön omien osakkeiden lunastamisen katsottiin tapahtuvan osingosta menevän veron välttämiseksi ja näin ollen peiteltyksi osingoksi.

Yhtiöllä oli tarkoitus lunastaa toimitusjohtajaltaan osa hänen yhtiön osakkeistaan, jotta toimitusjohtaja voisi maksaa edesmenneeltä yhtiön pääosakkaalta testamentin perusteella saamasta perinnöstä maksuunpannut perintöveron ja kunnallisveron. Perintöön sisältyi 1.199 yhtiön 1.500 osakkeesta. Ennen ja jälkeen lunastamisen toimitusjohtaja omisti yhtiön osake-enemmistön. Osakkeiden lunastaminen tapahtuisi korkeintaan niiden käyvästä arvosta lunastushetkellä.

Käytännössä käyvän hinnan määrittäminen ei aina ole helppoa. Vuokrien käypiä hintoja määritettäessä voidaan käyttää vertailuarvoja, mutta vertailuhinnan puuttuessa markkinoilta, on tilanne vaikeampi. Näin on usein myytessä pörssin ulkopuolella olevien pienten ja keskisuurien yhtiöiden osakkeita. Mikäli mahdollista, apuna voi käyttää lähi-menneydessä tehtyjä vertailukauppoja. Jos markkinoilta ei saada osakkeiden käyvästä hinnasta tietoa, joudutaan se arvioimaan. Tällöin osakeyhtiön käypää arvoa voidaan laskea käyttämällä hyväksi yhtiön tuotto- ja substanssiarvomenetelmiä. Arvioiden tekemistä vaikeuttaa myös se, että monilla yrityksillä on niin sanottua goodwill -arvoa eli liikearvoa, jolla tarkoitetaan yrityksen aineetonta arvoa. (Verohallinto 2012a, 649; Vilkkumaa 2012, 160.)

6.2.2 Vuokra

Osakeyhtiö tarvitsee liiketoimintaansa varten usein erityyppisiä tuotantotekijöitä kuten esimerkiksi toimitiloja, autoja, koneita, laitteita jne. Yhtiö voi ostaa nämä tuotantoteki-

jät itselleen tai vuokrata ne ulkopuoliselta toimijalta taikka osakkeenomistajaltaan. Peiteltyä osinkoa voi muodostua, jos yhtiö vuokraa tuotantotekijöitään osakkaalta käypää hintaa korkeampaan hintaan. Päinvastaisesti peiteltyä osinkoa voi muodostua myös tilanteessa, jossa yhtiö vuokraa esimerkiksi omia tilojaan osakkaalle käypää hintaa alemmasta vastikkeesta tai maksutta. Peitellyn osingon muodostumista arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, onko vuokra ollut käypä. Käypää vuokraa arvioitaessa vertailukohteita löytyy usein helposti. Lisäksi voidaan kiinnittää huomiota sopimusehtoihin eli siihen ovatko ehdot samoja kuin ulkopuolisille tehdyissä sopimuksissa ja siihen, kuinka vuokrattavat tuotantotekijät vastaavat osakeyhtiön toiminnan laatua. (Vilkkaa 2012, 174.)

KHO 576/1986

Tässä ratkaisussa osakeyhtiön oli tarkoituksena omistaa ja hallita kiinteistöä, jolla sijaitsevassa rakennuksessa olevaa huoneistoa yhtiön osakas oli käyttänyt omana ja perheensä asuntona. Yhtiön kannettua osakkaaltaan asuntoon kohdistuvia kiinteistökuluja oleellisesti pienemmän vuokran, osakkaan saama etu voitiin verotuslain 57 §:n 1 momentin nojalla katsoa peiteltyksi osingoksi osakkaan verotuksessa.

KHO 926/2010

Tässä ratkaisussa vuokra katsottiin myös peiteltyksi osingoksi, mutta kyseessä ei ollut varsinaisesti yli- tai alihinnoiteltu vuokra, vaan vuokrausjärjestely, joka ei vastannut asian varsinaista luonnetta ja tarkoitusta. Kyseisessä tapauksessa osakas oli vuokrannut omistamansa huoneiston yhtiölle työsuhdeasunnoksi. Yhtiö maksoi siis vuokraa osakkaalle kyseisestä huoneistosta. Yhtiö oli puolestaan vuokrannut huoneiston työsopimuksen mukaiseksi työsuhdeasunnoksi osakkaan puolisolalle. Sekä kyseessä oleva osakas että tämän puoliso olivat käyttäneet huoneistoa perheen yhteisenä asuntona. KHO oli ratkaisut tapauksen seuraavasti:

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että huoneisto ei ollut siirtynyt yhtiön määräysvaltaan siten, että sitä voitaisiin pitää työntekijän luontoisetuasuuntona. Huoneiston vuokrausjärjestelyn oli katsottava tapahtuneen ensisijaisesti yhtiön osakkaan intressissä. Toteutettu järjestely ei siten vastannut asian varsinaista luonnetta ja tarkoitusta. Maksettu vuokra ei

näin ollen ollut yhtiön elinkeinotulosta vähennyskelpoinen meno. Yhtiön osakkaalleen maksama huoneiston vuokra oli rahanarvoinen etuus, jonka yhtiö oli antanut osakkaan hyväksi osakkuusaseman perusteella.

KHO 2694/1998

Tässä ratkaisussa puolestaan 60 prosenttia yhtiön osakekannasta omistanut ja yhtiössä työskennellyt osakas oli asunut yhtiön omistamassa osakehuoneistossa. Osakas oli maksanut yhtiölle vuokraa 1700 markkaa kuussa eli verovuonna yhteensä 20 400 markkaa. Yhtiölle oli aiheutunut vastike- ja korkomenoja 115 049 markkaa. Samassa asuntoyhtiössä samankokoisesta vuokrahuoneistosta oli peritty vuokraa 2600 markkaa kuukaudessa eli verovuonna 30 000 markkaa. Näin ollen yhtiön katsottiin perineen osakkaalta tavallista alhaisemman vuokran. Seuraavassa taulukossa esitetään, kuinka peitelty osinko muodostui osakkaalle ja kuinka se vaikutti yhtiön verotukseen (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Osakkaan ja yhtiön verotuksen toteutuminen KHO:n päätöksessä 2694/1998.

Osakkaan verotus	
Käypä hinta	2 600 mk/ kk
Käytetty hinta	1 700 mk/ kk
Peitelty osinko (2 600 mk - 1700 mk) x 12 = 10 800 mk	
Peitellyn osingon määrästä 70% katsotaan ansiotulona verotettavaksi tuloksi.	
Osakkaan ansiotuloina verotetaan 70% x 10 800 mk = 7 560 mk	
Yhtiön verotus	
Peitelty osinko	10 800 mk
Vähennyskeltottomat peitellyn osingon jakamisesta aiheutuneet kulut	83 849 mk (115 049 - 20 400 - 10 800)
Yhtiöön tuloon lisätään yhteensä	94 649 mk

6.2.3 Osake- ja kiinteistökaupat

Seuraavaksi esitellään KHO:n tapauksia, joissa on kyse ali- tai ylihinnoitelluista osake- tai kiinteistökaupoista.

Tässä ratkaisussa rakennusliikettä harjoittaneen osakeyhtiön tulos oli muodostunut tappioksi sen vuoksi, että se oli rakennuttanut pääosakkaalleen ja toisen pääosakkaan vaimolle kummallekin omakotitalon. Osakkaita oli laskutettu urakkahinnasta 162 458 markkaa, vaikka rakennuskustannukset olivat olleet 212 345 markkaa. Näin ollen etuus oli katsottu VerL 57 §:n nojalla osakkaille tulleeeksi peiteltyksi osingoksi sekä yhtiön tuloksi.

KHO 28/1997

Tässä KHO:n ratkaisussa on kyse puolestaan ylihinnoitellusta osakekaupasta, jossa ylihinta ei muodostanut peiteltyä osinkoa. Kyseisessä tapauksessa toinen osakeyhtiö A oli ostanut osakkaaltaan osakeyhtiö B:n osakkeita ylihintaan. Kyseiset kaupankäynnin kohteena olleet osakkeet oli kirjattu A yhtiön tilinpäätöksessä käyttöomaisuuteen.

Verotusta toimitettaessa ylihinta oli lisätty peiteltyinä osinkona osakeyhtiön verotettavaan tuloon. Kun yhtiön tulosta ei ollut osakkeista maksetun ylihinnan perusteella tehty vähennystä eikä osakkeista maksettu ylihinta niin ollen pienentänyt yhtiön verovuoden tulosta eikä muutenkaan vaikuttanut verotettavan tulon määrään, peiteltyinä osinkona pidettävää ylihintaa ei ollut verotuslain 57 §:n nojalla lisättävä yhtiön tuloon.

Kuten KHO:n päätöksestä selviää, kyseisessä tapauksessa ei yhtiön tuloon lisätä kiinteistökaupasta peiteltyinä osinkona pidettävää ylihintaa. Kuitenkin osakkaan A verotuksessa kiinteistökaupan ylihinta luetaan verovuonna osakkaan peiteltyksi osingoksi ja näin ollen 70 prosentin osalta ansiotuloksi. Kyseisessä tapauksessa peitelty osinko ei siis vaikuta yhtiön tulokseen, vaan verovaikutukset kohdistuvat vain osakkaaseen. Periaate yhtiön tuloksen oikaisemisessa on seuraava. Mikäli yhtiö ei ole tilinpäätöksessään tehnyt ylihinnonittelun perusteella vähennyksiä verovuoden tulosta, eikä ylihinnonittelu ole vaikuttanut verotettavan tulon määrään, ei yhtiön tuloon tehdä lisäystä peiteltyistä osingosta (Verohallinto 2002). Luvussa 6.2.2 esitellyistä peiteltyyn osingonjaon tapauksista voidaan todeta, että peiteltyyn osingon aiheuttamat verovaikutukset ovat todentuneet pääosin vain osakkaiden henkilökohtaisessa verotuksessa. Myös seuraavassa KHO:n

tapauksessa peiteltyyn osingon verovaikutukset kohdistuivat lähes kokonaisuudessaan vain osakkaalle.

KHO 98/1998

Tässä ratkaisussa yhtiö oli ostanut osakkaaltaan kiinteistön ylihintaan eli varoja oli pyritty siirtämään yhtiöltä osakkaalle ylihintaisen kiinteistökaupan muodossa. Yhtiön tulosta oli korjattu vain kiinteistöstä tehdyn liian suuren poiston määrällä. KHO oli ratkaisutapauksen seuraavasti.

Yhtiön verotusta toimitettaessa sen verotettavaan tuloon oli lisätty peiteltyä osinkona kiinteistökaupassa maksetun ylihinnan määrä sekä kiinteistöstä tehty poisto siltä osin kuin se kohdistui ylihintaan. Koska ylihinta ei muutoin kuin välillisesti ylisuurena poistona vaikuttanut yhtiön verovuoden tulon määrään, ylihintana maksettua määrää ei ollut lisättävä yhtiön tulon. Liian suurena tehty poisto tuli lisätä yhtiön tuloon.

6.3 Palkka ja muut edut

Osakeyhtiössä työskentelevä osakkeenomistaja voi nostaa osakeyhtiöstä palkkaa ja hyödyntää osakeyhtiöstä saamiaan luontoisetuja. Palkan nostaminen on usein perusteltua verotuksellisesta näkökulmasta, vaikkei sen nostamiselle ole mitään pakkoa. Verotuksellista näkökulmaa puoltaa esimerkiksi se, että palkka on osakeyhtiön kirjanpidossa ja verotuksessa vähennettävä kulu, joka tulee verotetuksi vain kerran osakkaan ansiotulona. Osinkona jaettavaan euromäärään kohdistuu puolestaan kaksinkertainen verotus eli yhteisövero sekä ansio- ja/tai pääomatulo. Lisäksi palkan nostaminen voi olla myös edullisempaa mikäli kyseessä on YEL -osakkeenomistaja jolloin palkan sivukuluista maksettavaksi tulee vain sosiaaliturvamaksu. Palkan maksun kannattavuutta tulee arvioida muun muassa osakkaan aseman ja esimerkiksi yhtiön maksuvalmiuden mukaan. (Vilkkumaa 2012, 172-173.)

Palkka on ansiotuloa ja se verotetaan osittain progressiivisen veroasteikon mukaan. Lisäksi palkan verotusta rasittavat kunnallisvero, mahdollinen kirkollisvero sekä muut palkan sivukulut. Tavanomaisimmat palkanmaksumuodot ovat rahapalkka, luontaisedut ja veronalaiset henkilökuntaedut. Luontaisedujen muodot ovat muun muassa

asunto-, auto-, autotalli- ja puhelinedut. Ansiotuloverotuksessa luontoisetujen käsittelyn perusteena käytetään verohallinnon vuosittain määrittämiä luontoisetujen arvoja. Mikäli luontoisedulle ei löydy arvoa verohallinnon päätöksestä, tulee niiden osalta soveltaa käypää arvoa. Lisäksi osakeyhtiö voi antaa verovapaita etuja, jotka eivät ole saajansa veronalaista tuloa esimerkiksi merkkipäivälahjat ja terveydenhuolto. Verovapauden edellytyksenä on, että etu on koko henkilökunnan käytettävissä ja, että se on tavanomainen ja kohtuullinen. (Verohallinto 2012a, 644; Vilkkumaa 2012, 170-171.)

Pääsääntönä on että, osakeyhtiö voi maksaa osakkaalleen palkkaa vain, jos osakas työskentelee yhtiön hyväksi. Lisäksi palkan ja muiden osakkaalle tulleiden suoritusten tulee olla kohtuullisia. Peiteltyä osinkoa voi syntyä osakeyhtiön maksaessa ylipalkkaa tai muuta hyvitystä, kuten luontoisetuja, enemmän kuin voidaan pitää kohtuullisena. Ylihyvitys voi tulla kyseeseen palkanmaksutilanteen lisäksi eläkekulujen järjestelyssä, otettaessa henkivakuutuksia tai maksettaessa tantieemia. Mikäli osakeyhtiö on maksanut osakkaalleen rahapalkkaa ja rahapalkka on käsitelty avoimesti palkkana, on käytännössä vaikea osoittaa, että kyseessä olisi epätavallisen suuri palkka verrattuna ulkopuoliseen työntekijään. Hallituksen esityksen (26/1998) mukaan edes normaalin palkkatason ylittävään palkkaan ei tulisi soveltaa peiteltyä osinkoa, mikäli palkanmaksuun liittyvät seuraukset muodostuisivat korkeammiksi kuin peitellyn osingonjaon. (Verohallinto 2012a, 643; Verotieto Oy 2012, 102-103.)

Peitelty osinko saattaa tulla Verohallinnon (2012a, 643) mukaan sovellettavaksi helpommin seuraavissa palkanmaksua koskeissa tilanteissa:

- Osakas ei ole työskennellyt yhtiön hyväksi ollenkaan.
- Satunnaisista työtehtävistä maksetaan täysi palkka.
- Osakkaan alaikäiselle lapselle maksettu palkka on selkeässä epäsuhteessa tehdyn työn arvoon.
- Työnantaja maksaa palkkaa pidemmältä ajalta jälkikäteen.
- Palkan maksua viivytetään intressiyhteystilanteessa, eikä syynä ole yhtiön maksukyvyttömyys.

6.3.1 Osinkoverotusta vai palkkaverotusta?

Ennakkoperintälain (1118/ 1996) 13 §:n mukaisesti palkka on kaikenlaatuista palkkaa, palkkiota, etuutta tai korvausta, joka saadaan työsuhteessa. Toisin sanoen se on korvaus työsuorituksesta, kun taas peitelty osinko on osakkuusaseman perusteella saatu etuus. Osingolla tarkoitetaan puolestaan osuutta osakeyhtiön jakamasta voitosta, joka osakkaalla on osakkuusasemansa perusteella. (Verohallinto 2013, 38.)

Kun osakeyhtiö maksaa osakkaalleen palkkaa muuna kuin rahana, joudutaan pohtimaan, onko kyseessä osinko- vai palkkaverotus. Hallituksen esityksessä (26/1998) otetaan kantaa osinko- ja palkkaverotuksen rajanvetoon. HE:n mukaan peitelty osingon tapauksissa tulisi lähteä liikkeelle siitä, että tavanomaiset palkkakirjanpidossa käsitellyt luontoisedut verotetaan palkkana. Oikeuskäytännön mukaan osakkaan on katsottu saavan etuuden osakkuusaseman perusteella tilanteessa, jossa osakkaan saamaa etuutta ei ole yhtiön kirjanpidossa käsitelty palkkana eikä siitä ole toimitettu ennakonpidätystä. Kyseessä on siis peitelty osinko. (Verohallinto 2013, 39; Verohallinto 2012a, 644.)

Lisäksi HE:ssä on otettu kantaa siihen sanontaan osakkuusaseman perusteella. HE:n mukaan osakkuusaseman perusteella saatu etuus ei sulje pois entisen osakkaan saaman etuuden verottamista peiteltyinä osinkona. Eli kyseessä on tilanne, jossa osakkuuden päätyttyä saatu etuus katsotaan saaduksi aikaisemman osakkuuden perusteella. Jos kuitenkin osakas on maksanut etuudesta käyvän korvauksen, ei peiteltyä osinkoa katsota syntyväksi. (Verohallinto 2012a, 644.)

6.3.2 Luontoisedut ja eläkkeet

Seuraavaksi esitellään palkkaukseen ja luontoisetuihin liittyviä KHO:n peiteltyyn osingon tapauksia sekä tapauksia, joissa etua ei ole katsottu peiteltyksi osingoksi.

KHO 598/1987

Tässä ratkaisussa oli kyse eläkkeestä, jonka ei katsottu kertyneen työsuhteen perusteella ja oli näin ollen peiteltyä osinkoa. Tapauksessa optikko oli harjoittanut optikkoliikettä

yksityisliikkeenä vuodesta 1937 vuoteen 1979, jonka jälkeen hän oli jäänyt eläkkeelle. Tämän jälkeen liikkeen toiminta oli jatkunut uutena osakeyhtiönä, josta optikko omisti 98% eli oli osakeyhtiön pääosakkaana. Uusi osakeyhtiö oli maksanut vuonna 1982 osakkaalleen eläkettä 139 480 markkaa ja vähentänyt ne osakeyhtiön tulonhankkimismenona. Koska pääosakas ei ollut ollut työsuhteessa osakeyhtiöön, KHO katsoi, että eläke ei ollut kertynyt työsuhteen perusteella ja että se oli peiteltyä osinkoa.

KHO 560/1991

Tässä ratkaisussa oli kyse tilanteesta, jossa osakeyhtiö oli myynyt omistamansa henkilöauton yhtiön pääosakkaalle ja toimitusjohtajalle 22 000 markan kauppahinnasta. Tämä oli katsottu auton käypää hintaa alemmaksi. Huomioiden edun laadun sekä sen, että autoetua ei ollut yhtiön kirjanpidossa käsitelty palkkana, KHO oli katsonut kyseisen edun saaduksi osakkuusaseman perusteella ja näin ollen peiteltyksi osingoksi. Ennen KHO:n päätöstä lääninoikeus oli katsonut kyseisen autoedun EnnakkoPL 4 §:n mukaisesti palkanluontoiseksi tuloksi, joten lääninoikeuden päätös kumottiin.

KHO 6094/1985

Tässä KHO:n ratkaisussa oli kyse myös autoedusta, mutta ratkaisussa ei katsottu autoedun muodostavan peiteltyä osinkoa. Kyseisessä ratkaisussa anniskeluravintolotoimintaa harjoittanut osakeyhtiö oli ostanut Cadillac –henkilöauton hintaan 192 869 markkaa ja antanut sen työsuhteessa olleen pääosakkaan käyttöön. Osakas oli saanut rahapalkkaa 75 000 markkaa. Lisäksi yhtiö oli tehnyt autosta 53 368 markan poiston, josta verolautakunta oli hyväksynyt vain 15 000 markkaa. KHO oli pitänyt osakkaan saamia etuuksia kohtuullisina ja ratkaissut asian seuraavasti:

KHO katsoi, että auto oli kuulunut yhtiön käyttöomaisuuteen. Yhtiöllä oli oikeus vähentää tulostaan osakkaalle palkkaetuna annetun autoedun johdosta henkilöauton poisto kokonaisuudessaan. Koska ei ollut näytetty, että yhtiö olisi osakkaan yhtiöltä saamat kaikki etuudet huomioon ottaen autoedun muodossa suorittanut enemmän kuin mitä oli pidettävä kohtuullisena, KHO hylkäsi tarkastusasiamiehen valituksen, jossa oli vaadittu verolautakunnan toimittaman verotuksen saattamista voimaan verotuslain 57 §:n perusteella.

6.3.3 Epätavalliset ja kustannuksiltaan kalliit edut

Epätavallisiksi suorituksiksi osakkaalle voidaan lukea muun muassa osakkaan ja hänen perheensä yksinomaiseen käyttöön annetut huviveneet, kesämökit, tunturimökit ja lentokoneet. Tyypillistä on, että epätavalliset suoritukset katsotaan enemmän peiteltyksi osingoksi kuin työstä maksetuksi korvaukseksi. (Verohallinto 2012a, 644.)

KHO 559/1990

Tässä KHO:n ratkaisussa osakeyhtiö oli hankkinut veneen, jonka kustannukset yhtiön kirjanpidossa olivat 110 000 markkaa. Osakeyhtiön osakas, joka omisti yhtiön osakkeet yhdessä vaimonsa kanssa, ilmoitti veroilmoituksellaan vene-etuna 5415 markkaa. KHO: katsoi, että yhtiö ei ollut antanut palkkana käsiteltävää luontoisetua osakkailleen, vaan tilanteeseen tulisi soveltaa peiteltyä osinkoa. Osakkaan peiteltyksi osingoksi katsottiin 50 000 markkaa.

KHO 536/1996

Tässä ratkaisussa oli myös kyse kesämökistä eli niin sanotusta epätavallisesta etuudesta, mutta sitä ei katsottu peiteltyksi osingoksi. Kyseessä oli atk-suunnittelualalla ollut yhtiö, joka oli ostanut kesämökkikiinteistön. Yhtiössä oli kolme työntekijää. Veroilmoituksellaan yhtiö oli ilmoittanut, että yhtiön ainoat kaksi osakastyöntekijää olivat viettäneet osan lomistaan kyseisellä kiinteistöllä. Kesämökin yksityiskäyttöä ei ollut käsitelty kirjanpidossa palkkana. Kirjanpitokäsittely oli johtunut siitä, että verovirasto oli ennakkoratkaisussaan katsonut, että mökin käyttö vapaa-ajalla oli katsottava työnantajan järjestämäksi henkilökunnan virkistys- ja harrastustoiminnaksi. Näin ollen siitä ei muodostuisi ennakonpidätyksenalaista palkkaa. KHO oli siis katsonut, että yhtiön tuloon ei voitu tehdä lisäystä osakkaiden kesämökin yksityiskäytön johdosta. Peiteltyä osinkoa ei muodostunut.

Mikäli kyseessä on epätavanomainen etuus, on siis todennäköisempää, että etu katsotaan peiteltyksi osingoksi. Tilanteet ovat kuitenkin tapauskohtaisia, ja kuten edellä esitellystä KHO:n (536/1996) ratkaisusta voidaan todeta, epätavallinen etuus saatetaan

katsoa myös palkanluontoiseksi eduksi. Verohallinnon (2002) mukaan epätavanomaisempaa etuutta ei yleensä käsitellä peiteltyinä osinkona, jos yrityksellä on paljon henkilökuntaa ja epätavallinen etu on kaikkien henkilökuntaan kuuluvien ja osakkaiden käytössä. KHO:n tapauksessa (536/1996) ei ollut kyse suuresta henkilökunnasta, mutta ilmeisesti KHO oli katsonut, että etuus oli kaikkien työntekijöiden käytettävissä, ja näin ollen voitiin lukea palkanluontoiseksi eduksi.

6.3.4 Tantiemi

Tantiemilla tarkoitetaan palkkaukseen liittyvää osapalkkaa, jonka suurus riippuu yrityksen voitosta. Kyseessä on lisäpalkka, joka voidaan maksaa peruspalkan lisäksi. Useimmiten tantiemin saajana on yrityksen johtoon kuuluva henkilö, jonka katsotaan vaikuttavan siihen, kuinka yritys menestyy. Tantiemin tarkoituksena on palkita yksittäisen työntekijän työsuoritus. Peiteltyä osinkoa voi syntyä tantiemien yhteydessä, mikäli ne ylittävät kohtuullisen tason. Tärkeää olisikin huomioida se, kuinka suuri prosenttiosuus yhtiön voitosta aiotaan osakkaalle maksaa. Mikäli tantiemi tai siihen verrattavan palkkio voidaan katsoa määräytyneen vakiintuneiden laskentaperusteiden mukaan, peitelty osingon mahdollinen soveltaminen on vähäisempää. (Eläketurvakeskus 2013; Verohallinto 2012a, 644.)

KHO 3951/1975

Tässä ratkaisussa osakeyhtiön osakkaille suorittamat tantiemit katsottiin peiteltyiksi osingonjaoksi. Tapauksessa kyseessä oli elektroniikka-alan yhtiö, jonka osakkeista omisti toimitusjohtaja 998/1000, hänen vaimonsa 1/1000 ja heidän tytär 1/1000. Kyseisen yhtiön liikevaihto oli ollut verovuonna 5 302 855 markkaa. Lisäksi yhtiö oli jakanut osinkoa 360 000 markkaa vuodelta 1970 ja 500 000 markkaa vuodelta 1971. Toimitusjohtajalle oli maksettu verovuodelta palkkaa 251 575 markkaa ja yhtiö oli kirjannut tantiemiksi 274 936 markkaa. Tyttärelle oli maksettu palkkaa 74 038 markkaa ja tantiemia oli kirjattu puolestaan 32 000 markkaa. Yhtiö oli kirjannut kyseiset tantiemit tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneiksi vähennyskelpoisiksi menoiksi. KHO oli katsonut, että tantiemina suoritettuja eriä oli pidettävä peiteltyinä osinkona. Ilmeisem-

min kyseessä oli kohtuullisen tason ylittävät tantiemit, jos tantiemeja vertaa maksettujen palkkojen suuruuksiin.

KHO 7/1960

Tässä ratkaisussa osakeyhtiön osakkaille oli maksettu puolestaan vuosien mittaan poikkeuksellisen suuriksi muodostuneista johtokunnan jäsenpalkkioita. Kyseessä oli palkkiot, joita oli jo toistakymmentä vuotta suoritettu samojen laskentaperusteiden mukaan eli varsinaisen palkkion lisäksi oli maksettu 0,5 % vuosivoitosta. KHO:n mukaan kyseiset erät olivat vähennyskelpoisia menoja, eikä peiteltyä osinkoa. Peitellyn osingon soveltamisen kannalta onkin siis merkitystä sillä, kuinka palkkio tai tantiemi on määräytynyt. Mikäli kyseessä on siis vakiintuneiden laskentaperusteiden mukaan maksettu tantiemi tai palkkio, kyseessä ei todennäköisesti ole peitelty osinko.

6.4 Rahoitusjärjestelyt yhtiön ja osakkaan välillä

Osakeyhtiö voi maksaa osakkaalleen korvausta rahoitukseen liittyvien seikkojen perusteella. Muina rahoitusjärjestelyinä osakkaan ja yhtiön välillä voidaan pitää esimerkiksi takauspalkkiota tai pääomalainaa. Myös niitä voidaan pitää yhtiön varojen jakamisen muotoina osakkaalle. Useat rahoitukseen liittyvät korvaukset katsotaan useimmiten osakkaan pääomatuloiksi, ja näin ollen niitä esiintyy nykyään aiempaa useammin. Seuraavaksi esitellään lyhyesti edellä mainitut rahoitusjärjestelyt, sillä myös ne voivat olla peitellyn osingon ilmenemismuotoja. Jos pääomatuloina pidettävät hyvitykset ovat kohtuullisia sekä tavanomaisia, niistä ei yleensä synny peiteltyä osinkoa.

6.4.1 Takauspalkkio

Takauspalkkiolla tarkoitetaan osakkaalle annettua korvausta takaussitoumuksen perusteella tilanteessa, jossa osakas antaa vakuuden tai takaussitoumuksen osakeyhtiön velasta. Maksettavan korvauksen tai provision tulee olla kohtuullinen, jolla tarkoitetaan esimerkiksi rahoituslaitoksen perimää korvauksen määrää samanlaisesta vakuudesta. Takauksen tulee olla tarpeellinen osakeyhtiön toiminnan kannalta ja takauksella tulee olla liiketaloudellinen peruste. Liiketaloudellisella perusteella tarkoitetaan sitä, että ilman

kyseistä takausta osakeyhtiö ei saisi rahoitusta ollenkaan tai rahan hinta olisi olennaisesti korkeampi. Mikäli korvaus tai provisio ei ole kohtuullinen tai sillä ei ole liiketaloudellista perustetta, siitä voi syntyä peiteltyä osinkoa. Osakkaan antaessa osakeyhtiölle oma-velkaisen henkilötakauksen, katsotaan se ansiotulolajiin kuuluvaksi tuloksi. Jos osakas antaa osakeyhtiölle reaali-velkavakuuden lainojen vakuudeksi, niin siitä maksettu kohtuullinen palkkio on puolestaan osakkaan pääomatuloa. (Verohallinto 2012a, 648; Vilkkumaa 2012, 179)

KVL 50/1994

Tässä keskusverolautakunnan ratkaisussa osakeyhtiön osakas oli antanut käyttämänsä asunto-osakkeet pankille yleisvakuudeksi taatakseen osakeyhtiön 2,6 miljoonan markan velan. As Oy:n osakkeiden vakuusarvoksi oli sovittu 2,1 miljoonaa markkaa ja osakeyhtiö oli maksanut osakkaalle 1.68 %:n mukaisen takausprovision suuruudeltaan 44 000 markkaa. Kyseinen takausprovisio katsottiin osakkaan pääomatuloksi siltä osin kuin As Oy:n osakkeiden todellinen vakuusarvo kattaa yhtiön luoton määrän, jolta provisiota oli maksettu. Siltä osin kun osakkaalle maksettu provisio ylittää edellä mainitun määrän, maksettua provisiota on pidettävä osakkaan peiteltyä osinkona. Lisäksi verotuksessa tuli siis tutkia, oliko osakkaalle maksettu provisio olennaisesti enemmän kuin tavallista, tai onko provisio maksettu olosuhteissa, joissa se olisi ollut yhtiölle tarpeellinen

6.4.2 Laina

Suorittaakseen rahoitusjärjestelyitä osakeyhtiön osakas voi antaa yhtiölleen lainan, josta yhtiö voi maksaa osakkaalleen korkoa. Verotuksessa yhtiön osakkaalta saama laina katsotaan vieraaksi pääomaksi, koska se perustuu velkasuhteeseen eikä anna osakkaalle sen kummempia oikeuksia. Lainan ollessa vierasta pääomaa, sille voidaan maksaa korkoa, joka on osakeyhtiön vähennyskelpoinen kulu. Korkotulo katsotaan osakkaan pääomatuloksi. Kuitenkin peitelty osingon riski on luonnollisesti olemassa, mikäli korko ylittää niin sanotun kohtuullisen koron määrän. Peitelty osingon tapauksissa kohtuullisen koron määrän ylittävä osa katsotaan peiteltyksi osingonjaoksi. Kohtuullisen koron määrä riippuu siitä, onko laina osakeyhtiön liiketoiminnan tai rahoitustilanteen kannalta välttämätön. Jos kyseessä on yhtiön rahoitustilanteen vuoksi välttämätön laina, osak-

kaan saaman kohtuullisen koron määränä voidaan pitää rahoituslaitokselle suoritettavan koron määrää. Mikäli yhtiöllä ei ole rahoitustarvetta, voidaan käypänä korkona pitää esimerkiksi pitkäaikaistalletusten keskimääräistä korkoa tai valtiovarainministeriön vahvistamaa koron määrää. Tällä hetkellä ne vastaavat hyvin toisiaan.

KHO 93/2002

Tässä ratkaisussa oli kyse osakkaan osakeyhtiölle vuonna 1992 antamasta lainasta ilman vakuuksia kilpailijayhtiön ostoa varten. Lainalle sovittiin kiinteä 12 prosentin vuotuinen korko ja laina tuli maksaa takaisin 1998 loppuun mennessä. Sovittu korko oli yleisen korkotason mukainen. Vuonna 1996 korkotaso oli kuitenkin olennaisesti alempi kuin vuoden 1992 korkotaso. KHO katsoi, että kyseessä ei ollut peitelty osinko. KHO:n päätöksen perusteella voidaan siis todeta, että mikäli kiinteäkorkoisen lainan korkotaso vaihtelee laina-aikana, ei lainan-aikana tulleen alemman korkotason vuoksi synny peiteltyä osinkoa. Olennaista oli ilmeisesti myös se, että kyseessä oli kiinteäkorkoinen laina.

7 Yhteenveto ja pohdinnat

Tässä opinnäytetyössä on tarkasteltu osakeyhtiön varojen jakamista sekä osakeyhtiölain että vero-oikeuden näkökulmasta. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että osakeyhtiölain ja verolain tavoitteet ovat erilaiset aiheuttaen haasteita myös yrittäjälle, joka suunnittelee yhtiönsä varojen jakoa. Osakeyhtiölain mukaisella varojen jakamiselle pyritään turvaamaan kaikkien osakkaiden ja yhtiön velkojien yhdenvertaiset oikeudet. Verosäädöksillä pyritään puolestaan kattamaan yhteiskunnan rahoittaminen ja turvaamaan veronmaksajien sekä veronsaajien oikeudet. Tämän opinnäytetyön tutkimusongelman päätarkoitus oli selvittää, milloin osakeyhtiön varojen jako muuttuu peiteltyksi osingoksi. Opinnäytetyössä toteutetun tutkimuksen pohjalta voidaan osakeyhtiön varojen jaon muodostavan peiteltyä osinkoa ainakin seuraavissa tilanteissa:

1. Osakaslainan yhteydessä, kun kyseessä on
 - alikorkoinen laina
 - liiketaloudellinen laina, jonka sopimusehdot poikkeavat ulkopuolisten kanssa tehdyistä sopimuksista
 - laina, jossa takaisinmaksutarkoitus on jälkikäteen poistunut
 - osakkaan hallussa olleet kassavarat, joita ei ole tarkoitus maksaa takaisin
2. Yli- tai alihinnoittelutilanteessa, kun
 - yhtiö hankkii omia osakkeita osingosta menevän veron välttämiseksi
 - vuokrataan hyödykkeitä yli- tai alihintaan
 - myydään jotakin omaisuutta joko yli- tai alihintaan
3. Osakeyhtiön maksaessa
 - kohtuullista suurempaa palkkaa, luontoisetuja, eläkettä tai epätavallisia ja kustannuksiltaan kalliita etuja taikka tantiemia. Peitelty osinko on ilmeinen, mikäli osakeyhtiö on käsitellyt erät väärin kirjanpidossaan.
4. Osakeyhtiön maksaessa osakkaalle tavanomaisesta poikkeavia ja kohtuuttomia korvauksia yhtiön ja osakkaan välisistä rahoitusjärjestelyistä
 - takauspalkkion tai pääomalainan tilanteissa.

Osakeyhtiön antaessa yhtiön osakkaalle tai lähisukulaisille lainoja voi peitelty osinko tulla sovellettavaksi tilanteessa, jossa lainasta ei peritä korkoa tai korko on alle valtiova-

rainministeriön vahvistaman peruskoron määrän. Lisäksi peiteltyä osinkoa voi muodostua, mikäli lainasta puuttuu takaisinmaksutarkoitus. Kuitenkaan laina, joka osakeyhtiön ja osakkaan välillä perustuu puhtaasti liiketoimintaan, ei välttämättä muodosta peiteltyä osinkoa, vaikka kyseessä olisikin alikorkoinen laina. Peitellyn osingon soveltamista pohdittaessa painoarvoa annetaan myös sille, miten osakkaan kanssa tehdyt lainansopimusehdot poikkeavat ulkopuolisten kanssa tehdyistä sopimusehdoista.

Peitellyn osingon ilmeneminen on yleistä tilanteissa, joissa osakeyhtiön ja osakkaan välinen liiketoimi yli- tai alihinnoitellaan. Kyseessä voi olla esimerkiksi tilanne, jossa yhtiö vuokraa osakkaan omistamaa omaisuutta ylihintaan tai tilanne, jossa yhtiö hankkii omia osakkeitaan ylihintaan välttääkseen osingosta menevää veroa. Yli- ja alihinnoittelutilanteissa merkittäväksi seikaksi peitellyn osingon kannalta muodostuu käyvän hinnan määrittäminen, joka ei aina ole yksiselitteistä. Käypien hintojen määrittämiseen käytetään vertailuarvoja tai niiden puuttuessa arvioita, joita voidaan tehdä esimerkiksi tuotto- tai substanssiarvomenetelmillä. Nykypäivänä vertailuarvoja lienee suhteellisen helppo saada, kun kyseessä on esimerkiksi käyvän vuokran määrittäminen. Kun kyseessä on kauppa, jossa myydään pienen tai keskisuuren yhtiön osakkeita, muodostuu käyvän hinnan määrittäminen luonnollisesti vaikeammaksi, sillä vertailukauppoja ei mahdollisesti ole. Yksiselitteistä ei ole myöskään määrittää hintaa niin sanotuille pehmeille arvoille eli liikearvoille, joihin voidaan lukea esimerkiksi yrityksen brändi ja henkilökunnan osaaminen. Omia osakkeita myydessään yhtiön olisikin todennäköisesti järkevää käyttää käyvän arvon määrittämisessä useampaa kuin yhtä arvostusmenetelmää. Silloin myös peitellyn osingon riski on pienempi. Arvioitaessa peiteltyä osinkoa on myös yli- ja alihinnoittelutilanteissa suuri merkitys ulkopuolisten kanssa tehdyillä sopimuksilla.

Siirrettäessä varoja osakeyhtiöltä osakkaalle palkanmaksun muodossa on peitellyn osingon syntyminen myös mahdollista. Osakeyhtiö voi maksaa osakkaalleen kohtuullista suurempaa rahapalkkaa, luontoisetuja, edustus- tai matkakuluja. Palkanmaksutilanteessa peitellyn osingon syntymiseen vaikuttaa kyseisen erän kirjanpidollinen käsittely. Mikäli kyseessä olevat erät käsitellään yhtiön kirjanpidossa asianmukaisesti, peitellyn osingon syntyminen lienee harvinaista. Kuitenkin jos kyseessä on epätavallinen ja kustannuksiltaan kallis etu, on peitellyn osingon muodostuminen ilmeisempää. Tällaisena etuna voidaan pitää esimerkiksi vene-etua. Myös palkanmaksua koskevissa tilanteissa peiteltyä

osinkoa arvioitaessa kiinnitetään huomiota siihen, minkälaisia etuja yhtiön ”tavalliset” työntekijät ovat saaneet. Esimerkiksi epätavallinen etuus ei muodosta peiteltyä osinkoa, jos etu on annettu osakkuusasemasta riippumatta kaikille työntekijöille.

Osakeyhtiön ja osakkaan välisistä rahoitusjärjestelyistä esiteltiin takauspalkkio sekä pääomalaina. Näiden lisäksi osakeyhtiö ja osakas voivat tehdä myös muita erilaisia keskinäisiä sopimuksia. Yhteistä näille kaikille on se, että sopimusten tulee olla ehdoiltaan sellaisia, jotka vastaavat myös ulkopuolisten kanssa tehtyjä sopimuksia. Osakeyhtiö ei esimerkiksi voi maksaa osakkaalleen korkeampaa hintaa kuin muille sopimuskumppaneille, eikä vastaavasti osakkaalta voida ottaa alhaisempaa hintaa kuin ulkopuoliselta taholta. Mikäli osakeyhtiön ja osakkaan välisissä sopimuksissa ei ole käytetty käypää hintoja ja kyseessä on osakkuusaseman perusteella syntynyt etuus, on peitelty osingonjako ilmeinen.

VML 29 §:n mukainen peitellyn osingon määritelmä on monilta osin hyvinkin tulkinanvarainen ja laaja käsite. KHO:n ratkaisut erityisesti peitellyn osingon määritelmän ja peitellyn osingonjakotapojen tapauksissa auttavat ymmärtämään sitä, milloin osakeyhtiön varojen jako katsotaan todellisuudessa peitellyksi osingoksi. Peitellyn osingon verottaminen perustuukin vahvasti oikeuskäytäntöön. Saadakseen varmuutta siitä, milloin yhtiön varojen jako muuttuu peitellyksi osingoksi, osakeyhtiön yrittäjä voi hakea ennakkotiedon Verohallinnosta tai keskusverolautakunnalta. Tuolloin verovelvollisen tulee tehdä kirjallinen hakemus, jossa yksilöidään kysymys, josta ennakkotietoa haetaan. Annettu ennakkopäätös on maksullinen, mutta uskoisin sen olevan yrittäjälle kelpo tapa hankkia varmuutta tilanteessa jossa verokohtelusta ollaan epävarma. Toki käymällä läpi esimerkiksi KHO:n päätöksiä tai verohallinnon antamia ohjeita voi kysymykseen usein löytää ratkaisun jo olemassa olevista päätöksistä.

Peitellyn osingon verotuksen voidaan tällä hetkellä todeta olevan suhteellisen ankaraa. Vaikka veroseuraamukset eivät välttämättä kohdistu peitellyn osingon jakaneeseen yhtiöön, ovat peitellyn osingon veroseuraamukset yhtiön osakkaalle melko ankarat. Tietysti lopputulos on tapauskohtaista riippuen kunkin verovelvollisen ansiotulojen verotusasteesta. Yhtiölle peitelty osinko voi aiheuttaa veroseuraamuksia sitä kautta, että yhtiön verotettavan tulon määrä kasvaa. Useissa peitellyn osingon tapauksissa näin usein

myös käy. Koska osakeyhtiö maksaa verotettavasta tulostaan tällä hetkellä 24,5 prosentin suuruisen yhteisöveron, vaikuttaa peitelty osinko ja sitä kautta tulojen lisäys yhtiön verojen määrään. Tällä hetkellä käynnissä oleva hallituksen keskustelu yhteisöveron alentamisesta 20 prosenttiin johtaisi yhtiön osalta siihen, että peitelty osingon verovai-
kutukset yhtiöllä lievenisi entisestään. Osakkaalla peitelty osinko luetaan 70 prosenttisesti ansiotuloksi, joten ansiotulojen verotuksessa tapahtuvat muutokset tulevat vaikutta-
maan siihen, paljonko peitelystä osingosta maksetaan veroa. Vuonna 2013 yli 100 000 euron tuloille on tullut uusi progressioporras, joten ansiotulojen verotus tulee siltä osin kiristymään. Tällä on mahdollinen vaikutus myös peitelty osingon aiheuttamiin vero-
seurauksiin.

Suunnitellessaan sitä, miten osakeyhtiön tuottama tulos saadaan omistajien käyttöön, on osakeyhtiön yrittäjän hyvä muistaa, että osingonjaon lisäksi mahdollisia tapoja on lukuisia. Vaihtoehtojen puntaroinnilla voidaan löytää eroja verotuksen lopputuloksissa ja sitä kautta voidaan valita verotuksellisesti soveliaim vaihtoehto. Koska verovaikutukset kohdistuvat sekä osakkaaseen että yhtiöön, tulee yrittäjän suunnitellessaan yhtiön varojen jakoa huomioidakin kokonaisverovaikutus. Mahdollisesti kannattaa myös poh-
tia, onko yrityksen yhtiömuoto oikea suunniteltaessa varojen siirtoa yritykseltä omista-
jalle. Tietysti kaiken pohjana tulee olla se, että yhtiön varojen jako tapahtuu osakeyhtiö-
lain ja verolain asettamissa rajoissa.

Verosuunnittelua tehdään tulevaisuutta silmällä pitäen ja toisaalta myös uskoen siihen, että tietyt oletukset toteutuvat. Etukäteen yrittäjän on siis mahdoton tietää, kuinka esi-
merkiksi tämänhetkinen hallituksen osinkoverouudistus tulee toteutumaan. Kaiken
kaikkiaan verosuunnittelun voi sanoa olevan viisasta yrityksen johtamista. Totta kuiten-
kin on, että lain sisällön tutkimiseen ja ymmärtämiseen vaaditaan paljon aikaa ja vaivaa.
Esimerkiksi juuri peitelty osingon tapauksien määrää lisää se, että yrittäjät eivät aina
osaa huomioida sekä osakeyhtiölain että verolain asettamia rajoituksia. Toteuttaessaan
osakeyhtiön varojen jakoa ja verosuunnittelua, yrittäjän olisikin hyvä käyttää hyväkseen
esimerkiksi tilitoimistojen tarjoamia palveluita. Verotuksen kannalta epäselviin tilantei-
siin voidaan etsiä ratkaisuja hakemalla ennakkotietoa Verohallinnolta. Tällöin vältetään
todennäköisesti myös lain rajat ylittävältä verosuunnittelulta, kuten peiteltyltä osingolta.

7.1 Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä

Tässä opinnäytetyössä esiteltiin kaiken kaikkiaan 26 KHO:n ratkaisua ja yksi KVL:n ratkaisu. KHO:n päätöksiä etsittiin www.finlex.fi -verkkosivuston kautta käyttämällä hakutoiminnossa rajausta korkeimman hallinto-oikeuden päätökset sekä tarkennettuna hakusanana ”peitelty osinko” tai ”peitelty osingonjako”. Ratkaisut valikoituvat työhön selaamalla hakutoiminnolla saatuja ratkaisuja sekä tekemällä tarkempia hakuja esimerkiksi hakusanalla ”peitelty osinko - vuokra”. Lisäksi relevanttien KHO:n ratkaisujen valitsemiseksi apuna käytettiin Verohallinnon Henkilöverotuksen käsikirjaa.

Hakusanalla peitelty osinko löytyi 36 ratkaisua ja hakusanalla peitelty osingonjako ratkaisuja löytyi 135 ratkaisua. Kaikki peiteltyä osinkoa koskevat KHO:n ratkaisut ajoittuivat ajallisesti vuosien 1956 ja 2011 väliin. Kyseisistä ratkaisuista 22 kappaletta on 2000-luvulta ja 40 kappaletta 1990-luvulta. Uusin työssä käytetty ratkaisu on vuodelta 2010 ja vanhin puolestaan vuodelta 1978. Aihealuetta koskeva laki ja oikeuskäytäntö näyttäisivät pysyneen melko muuttumattomina pidemmän aikaa, sillä suurin osa aihealueen KHO:n ratkaisuista on yli 20 vuoden takaa. Vaikka vanhin työssä esitelty ratkaisu on 35 vuoden takaa vuodelta 1978, toimii se uusimpien ratkaisujen tavoin käyttökelpoisena esimerkkinä.

Kuten jo aikaisemmin mainittiin, suunniteltaessa osakeyhtiön varojen jakoa ja tehtäessä verosuunnittelua tulee järjestelyjen olla todenmukaisia ja perustua lakiin. Keinotekoisiin toimiin verottaja voi puuttua esimerkiksi peiteltyyn osingon tai veronkierron lainpykälän nojalla. Tässä opinnäytetyössä esitellyistä KHO:n ratkaisuista noin 33 % on verovelvollisen kannalta positiivisia päätöksiä ja 67 % negatiivisia. Esimerkiksi KHO:n tapauksissa, joissa kyse oli verotusmenettelyssä tapahtuneen virheen korjausyrityksistä, päädyttiin ratkaisussa verovelvollisen kannalta pääsääntöisesti negatiiviseen lopputulokseen. Verovelvollisen kannalta positiivisia ratkaisuja löytyi pääsääntöisesti enemmän, kun ratkaisussa oli kyse palkanluotoisista eduista.

7.2 Suositukset ja jatkotutkimusehdotukset

Tässä opinnäytetyössä on selvitetty tilanteita, joissa osakeyhtiön varojen jako osakkaalle katsotaan peiteltyksi osingoksi. Lisäksi on muun muassa tutkittu, miten verotus toteutuu peiteltyyn osingon tilanteissa. Seuraavaksi aiheen osalta voitaisiin tutkia, kuinka hyvin suomalaiset osakeyhtiöiden osakkaat tuntevat peiteltyyn osingon käsitettä ja sen verotuskäytäntöä. Laajempaan kokonaisuuteen liittyen voitaisiin tutkia, minkä verran ja minkälaisia verosuunnittelun keinoja yritykset käyttävät. Onko esimerkiksi osakeyhtiön varojen jakoa suunniteltaessa huomioitu ja vertailtu muitakin mahdollisia varojenjakoja kuin osingonjakoa. Yritykselle voisi olla hyötyä työstä, jossa tehtäisiin laskelma erilaisten varojenjako tapojen kustannusten toteutumisesta käytännössä.

7.3 Opinnäytetyöprosessin ja oman oppimisen arviointi

Aloitin opinnäytetyöni aiheen suunnittelemisen syksyllä 2012, jolloin valmistumisajakseni suunnittelin kevättä 2013. Opinnäytetyöni työstäminen kesti arviolta noin kahdeksan kuukautta. Idean opinnäytetyöni aiheelle sain kesätyöpaikastani Verohallinnosta, jossa työskentelin henkilöverotuksen verovalvontatehtävien parissa. Pidin aihevalintaa onnistuneena, sillä se tuntui kiinnostavalta koko tutkimusprosessin ajan. Uskon prosessin kasvattaneen ammatillista osaamistani erityisesti henkilöverotuksen ja osakeyhtiöoikeuden osalta. Myös työn kirjoitusprosessi tuntui mielestäni palkitsevalta, sillä se helpottui selkeästi työni edetessä.

Opinnäytetyön tekemiseen tarvittiin runsaasti kärsivällisyyttä, aikataulusta kiinnipitämistä ja itsekuria. Oman haasteensa aikataulutukselle toi osa-aikainen työni. Pidin kuitenkin onnistuneena valinta sitä, että työskentelin opinnäytetyöprosessin aikana täysipäiväisen viikon sijasta vain 20-25 tuntia viikossa. Prosessin etenemisen kannalta tärkeimpiä olivat työskentelyajat, jolloin pystyin tekemään työtäni 5-7 tunnin jaksoissa. Työn aloittaminen tuntui prosessin haastavimmalta osuudelta, mutta kirjoitusprosessin käynnistyttyä, työ lähti etenemään sujuvasti. Opinnäytetyöprosessin onnistumisen kannalta tärkeimpänä seikkana pidän opinnäytetyötyösuunnitelmaa ja työn rakenteen kunollista suunnittelua. Aikaa vievin vaihe oli teorian läpikäyminen sekä teoriaosuuden jäsentely. Erityisesti teoriaosuuden rajaaminen tuntui aluksi haasteelliselta, sillä kirjalli-

suutta osakeyhtiön varojen jaosta ja verosuunnittelusta löytyi paljon. Merkittävimpänä lähteenä toimi Verohallinnon julkaisema sähköinen materiaali.

Opinnäytetyöprosessi oli kaiken kaikkiaan samanaikaisesti haastava, opettava ja mielenkiintoinen. Mielestäni se oli myös suurin ponnistus koko koulutukseni aikana. Toisaalta on hyvä muistaa opinnäytetyötä aloitettaessa, että hyvin suunniteltu on puoliksi tehty. Opinnäytetyö tuntui aluksi vaikeammalta mitä se todellisuudessa oli. Suuret kiitokset opinnäytetyöni ohjaajalle sekä perheelleni saamastani tuesta ja rohkaisusta sekä kiitokset työkavereilleni ymmärryksestä opiskeluani kohtaan.

Lähteet

Airaksinen, M., Pulkkinen, P. & Rasinaho, V. 2007a. Osakeyhtiölaki I. Talentum Media Oy. Helsinki.

Airaksinen, M., Pulkkinen, P. & Rasinaho, V. 2007b. Osakeyhtiölaki II. Talentum Media Oy. Helsinki.

Elinkeinoverolaki 8360/1968

Eläketurvakeskus 2013. Ohjeistot. Aakkosellinen luettelo erilaisista työntekijälle maksetuista suorituksista. Luettavissa:

<http://tyoelakelakipalvelu.etk.fi/fi/soveltamisohje/index.php?asiakirjanumero=17007>.

Luettu: 12.3.2013

Engblom, A., Holla, J., Holmström, P., Järvinen, J., Kellas, S., Lepistö, M., Nuotio, V-P., Paronen, V., Sandelin, E., Torkkel, T., Tunturi, M., Vuorilehto, E. 2010. Elinkeino-
verotus 2010. KPMG ja Edita Publishing Oy. Helsinki.

Ennakkoperintälaki 1118/1996

HE 26/1998. Hallituksen esitys eduskunnalle peitellyn osingon verotusta koskevien säännösten uudistamisesta. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/1998/19980026>. Luettu: 26.3.2013.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Tammi. Helsinki.

Juusela, J. 2004. Osinkojen ja osakeluovutusten verotus. Talentum Media Oy. Hämeenlinna.

KHO 12.1.1960/72 - 1960-II-7. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1960/196000072?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=peitelty%20osingonjako>. Luettu: 29.3.2013.

KHO 31.7.1973/2902. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1973/197302902>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 15.10.1973/4026. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1973/197304026>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 7.4.1975/1402a. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/muut/1975/197501402?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=peitelty%20osingonjako>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 14.10.1975/3951. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1975/197503951>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 10.10.1978/4287. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1978/197804287>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 17.5.1979/2341. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1979/197902341>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 8.1.1981/32 - 1981-B-II-511. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1981/198100032>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 31.12.1984/6243- 1984-B-II-620. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1984/198406243>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 31.12.1985/6094- 1985-B-II-532. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1985/198506094>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 30.4.1986/1554- 1986-B-II-576. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1986/198601554>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 30.9.1986/3793- 1986-B-II-575. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1986/198603793>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 18.6.1987/2483-1987-B-598. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1987/198702483?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=peitelty%20osingonjako>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 13.9.1990/3001- 1990-B-559. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1990/199003001>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 30.1.1991/249- 1991-B-560. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1991/199100249>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 12.2.1991/433. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1991/199100433>. Luettu: 26.3.2013

KHO 4.11.1991/4030. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1991/199104030>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 28.4.1993/1654. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1993/199301654>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 9.7.1996/2289- 1996-B-536. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1996/199602289>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 14.1.1997/28. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/muut/1997/199700028?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=peitelty%20osinko>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 22.1.1998/98. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1998/199800098>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 04.12.1998/2694. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/1998/199802694>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 16.01.2002/93. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2002/200200093>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 2.3.2005/422. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2005/200500422>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 2.8.2007/1893- 2007:52. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2007/200701893>. Luettu: 26.3.2013.

KHO 28.4.2010/926. Luettavissa:

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2010/201000926>. Luettu: 26.3.2013.

Koponen, J. 2011. Yrittäjän verokäsikirja. 4. uudistettu painos. Verotieto Oy. Vantaa.

KVL 50/1994. Luettavissa: <http://www.vero.fi/fi->

[FI/Syventavat veroohjeet/Keskusverolautakunnan KVL_ennakkoratkaisut/Tulo ja varallisuusverotus/1994/KVL0501994\(11287\)](http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Keskusverolautakunnan_KVL_ennakkoratkaisut/Tulo_ja_varallisuusverotus/1994/KVL0501994(11287)). Luettu: 27.3.2013.

Myrsky, M., Rabinä, T. 2010. Henkilökohtaisen tulonverotus. Talentum Media Oy. Helsinki.

Nordisk eTax 2013. Veroprosentit. Luettavissa:

<https://www.nordisketax.net/main.asp?url=files/suo/suo/i07.asp&c=suo&l=suo&m=02>. Luettu: 21.5.2013.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624

Tomperi, S. 2009. Kehittyvä kirjanpito. Edita Prima Oy. Helsinki.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535

Verohallinto 2013. Verohallinnon yhtenäistämishjeet vuodelta 2012 toimitettavaa verotusta varten. Luettavissa: <http://www.vero.fi/fi>

FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoerotus/Verohallinnon_yhtenaistamishjeet_vuodel%2825909%29#3.11Peiteltyosinko_. Luettu: 10.1.2013

Verohallinto 2012a. Henkilöverotuksen käsikirja 2012. Verohallinnon julkaisu 43.12.

Edita Prima Oy. Helsinki. Luettavissa: <http://www.vero.fi/fi->

FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Henkiloverotuksen_kasikirja_2012(20255). Luettu: 8.1.2013.

Verohallinto 2012b. Pääomatulot. Luettavissa : <http://www.vero.fi/fi->

FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Paaomatulot/Paaomatulot(12005). Luettu: 11.2.2013

Verohallinto 2012c. Osinkotulojen verotus. Luettavissa: <http://www.vero.fi/fi->

FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoerotus/Osinkotulojen_verotus(19821). Luettu: 11.2.2013.

Verohallinto 2007. Uuden osakeyhtiölain vaikutuksia verotukseen. Luettavissa:

<http://www.vero.fi/fi->

FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoerotus/Uuden_osakeyhtiolain_vaikutuksia_verotuk(10065)#Sijoitetun_vapaan_oman1. Luettu: 17.5.2013

Verohallinto 2002. Peitelty osinko. Luettavissa: <http://www.vero.fi/fi->

FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Korot_ja_osingot/Peitelty_osinko(10209). Luettu: 8.1.2013.

Verotieto Oy 2012. Yrityksen verotietopaketti. Verotieto Oy. Vantaa.

Verotusmenettelylaki 18.12.1995/1558

Vilkkumaa, M. 2012. Yrityksen osinko-opas. Yrityskirjat Oy. Helsinki.

Liitteet

Liite 1. Lyhenneluettelo

ElinkVL	laki elinkeinotulon verottamisesta (360/1968)
EnnakkopL	ennakkoperintälaki (1118/1996)
KHO	korkein hallinto-oikeus
KVL	keskusverolautakunta
HE	hallituksen esitys
OYL	osakeyhtiölaki (624/2006)
TVL	tuloverolaki (1535/1992)
VerL	verotuslaki (482/1958)
VML	laki verotusmenettelystä (1558/1995)